

TÄISKASVANUTE HINGAMISPÄEVAKOOLI
ÕPPETÜKID

**PEREKOND JUMALA
PEREKONNAS**

Ronald M. Flowers

Adventistide Koguduste Eesti Liidu Hingamispäevakooli osakond
2005

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette SPA Peakonverentsi täiskasvanute hingamispäevakooli osakond. Õppetükkide ettevalmistus kulgeb ülemaailmse hingamispäevakooli käsikirjade hindamise komitee üldjuhtimisel. Selliselt peegeldavad väljaantud õppetükid ka komiteepoolset panust.

Sissejuhatus

Vastuseks käsutundja küsimusele suurima käsu kohta ütles Jeesus: „Armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest. See on suur ja esimene käsk. Aga teine on selle sarnane: armasta oma ligimest nagu iseennast.” (Mat 22:37-39).

On selge, et Jumal hoolib meie suhetest teiste inimestega, vastasel juhul poleks Ta nimetanud teiste armastamise käsku tähtsuselt teiseks Tema armastamise käsu järel. Pole juhus, et Jeesus need kaks käsku omavahel sidus: armastust Jumala vastu pole võimalik väljendada mingil muul moel kui armastuse kaudu teiste inimeste vastu.

Jumal lõi inimesed isiksusteks, kelle kordumatud iseloomujooned teevad neist just need, kes nad on. Ja mitte ükski muu suhe teistega pole olulisem, mitte ühelgi suhtel pole sedavõrd ohtralt ajalikke ja igavesi tagajärgi kui seda on perekonnasuhe. Just perekonna mõju saab suurel osal määravaks meie kujunemisele – kas meist saavad heale või kurjale vastuvõtlikud inimesed.

Ehkki kristlik elu kodus on ülimalt oluline, võib see olla keeruline, raskem kui avalikkuses, kus maski kandmine on märgatavalt kergem. Kodus langevad enamasti maskid eest. On palju kergem petta kõiki teisi inimesi kui neid, kellega päevast päeva ja aastast aastasse istutakse ühise söögilaua taga, jagatakse samu eluruume ja voodit. Kui sa suudad olla kristlane kodus, siis suudad olla kristlane kõikjal.

Jumala plaaniks oli kujundada perekond kohaks, kus inimesel on võimalik kogeda lähedast suhet teiste inimestega ja kasvada suurima läheduse kogemuses – suhtes Jumalaga. Peres saavad nii lapsed kui täiskasvanud tunda lähisuhete soojust, mis peegeldab Loojat ja julgustab neid armastuses teenima kõiki inimesi. Teisalt võivad inimesed väära armastuse või ükskõiksuse tõttu lahkuda oma kodust emotsionaalsete või vaimulike probleemidega, mida on sageli raske lahendada.

Kodust võib inimene saada kaasa ääretult palju head või ääretult palju

halba. Pole siis ime, et Piibel räägib pereelust niivõrd palju. Sellest sõltub tohutult palju.

Kristlike perede eesmärgiks on elada vastavalt Jumala tahtele, mis puudutab nii igapäevast elu kui inimestevahelisi suhteid. Sageli kogeb iga sellise pere liige oma küündimatust jumaliku standardi saavutamisel (Ro 3:23). Seepärast on möödapääsmatu, et tõelised kristlased haaravad usus kinni Kristuse patuta elust ja nõuavad seda endale kui alust, millele rajada suhe Jumala ja oma pereliikmetega (Ef 5:2).

Meie usu teeb imeliseks hea sõnum: Jumal teab meist kõike. Ta mõistab meie nõrkusi, on kaastundlik ja pikameelne. Seda teades ja kogedes Tema armastust meie vastu, hoolimata meie vigadest, käitume Tema sarnaselt teiste inimeste, eriti oma pereliikmetega. Peresuhete kaudu tahab Jumal näidata oma armastust maailma vastu. Jumala Sõna kohaselt elama õppivad perekonnad jagavad Tema armu kõigile, kellega nad kokku puutuvad, tõmmates armastuse kaudu inimesi Jeesuse juurde.

Hingamispäev koos abielu ja perekonnaga on kaks otse Eedeni aiast säilinud jumalikku institutsiooni. Olles mõlemad Looja kätetöö, on nad omavahel lahutamatult seotud ja mõeldud tooma au Jumalale ning õnnistusi inimkonnale. Kui loomise poolehoidjad rõhutavad Ilmutusraamatu üleskutset kummardada Teda, kes on valmistanud kõik asjad (vt Ilm 14:7), siis seitsmenda päeva adventistid on tõstnud kõrgele hingamispäeva, mis meenutab maailmale Looja puhkust peale loomistöö lõppu. Abielu ja perekond meenutavad omal moel samuti Loomist, mil halastusrikas Meister valmistas inimesele puhkamise paiga – sadama, kus ennastunustava armastuse vägi muudab lahkkelid harmooniaks, kus töötus tähendab vankumatut lubadust ja pühendumine reservatsioonideta pühendumist. Selleks inimhinge puhkamise kohaks, selleks rahusadamaks, on kodu.

Paraku on käesoleva veerandi õppetükid kirjutatud kurva teadmisega, et paljude jaoks niisugust rahusadamat ei eksisteeri. Meie eesmärgiks on sellegipoolest Sõna uurimise kaudu aidata meie kodudel ja peredel saada sellisteks nagu on mõelnud Jumal. Ja kui selle veerandi lõpuks muutub kasvõi üks pere armastavamaks, kindlamaks Kristuses ja üksteise vastu hoolivamaks, võib lugeda õppetükkide püüdlused kordaläinuks.

Ron ja Karen Flowers, käesoleva veerandi õppetükkide autorid on töötanud Peakonverentsi Pereteenistuse osakonnas alates 1980. aastast. Mõlemad on paljude aastate vältel õpetanud ja kirjutanud perekonda käsitlevatel teemadel. Neil on kaks täiskasvanud last.

Sisukord

1. Perekondade perekond
2. Jumala Sõna perekonnaelust
3. Ennistamine
4. Elu koos talledega
5. Jüngrid tegemas jüngreid
6. Tarkusesõnad peredele
7. Kuninglik armastuse laul
8. Võtmed perekondliku ühtsuse jaoks
9. Rahu ja kosutuse asupaigad
10. Usu perekonnad
11. Mida on nad näinud su kodus?
12. Südamete pöördumine lõpuajal

Lühendid

- AA - EGW: Apostlite teod
AH - EGW: Adventkodu
BC - SPA Piibli kommentaarid
COL - EGW: Kristuse tähendamissõnad
DA - EGW: Ajastute igatsus
Ed - EGW: Kasvatus
EW - EGW: Varajased kirjutised ehk Kogemused ja nägemused
GC - EGW: Suur võitlus
MB - EGW: Mõtteid õndsakskiitmise mäelt
MH - EGW: Suure Arsti jälgedes
PK - EGW: Prohvetid ja kuningad
PP - EGW: Patriarhid ja prohvetid
SC - EGW: Tee Kristuse juurde
(1...3)SM - EGW: Valitud kuulutused
(1...9)T - EGW: Tunnistused kogudusele

1. õppetükk — 31. detsember - 6. jaanuar

Perekondade perekond

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1 Mo 2:18-25; 27:1-28:5; Mat 10:35-37; Joh 17:11, 21, 22; Ap 9:17; Ap 21:8, 9; Rom 16:1; 1 Kor 4:14, 15; Gal 4:5; 1 Joh 4:8, 16.

Meelespeetav tekst: „Nii ei ole te siis mitte enam võõrad ega majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed, rajatud apostlite ja prohvetite alusele, kus Kristus Jeesus ise on nurgakivi” (Ef.2:19, 20).

Pilk nädalale: Jumal tahab, et me kogeksime oma perekonnas – nii kodus kui koguduses – Tema ennastohverdavat armastust.

Vaistrititud adventistid Maurice ja Sara, kes elasid kriminogeenses piirkonnas, tunnistasid vestluses oma pastoriga, et sooviksid kolida kirikule lähemale, turvalisemasse rajooni, kust nende kahel tütrele oleks hea võimalus hakata käima koguduse koolis. Abikaasade loal rääkis pastor nende soovist ka kogudusele. Peagi leidis keegi koguduseliige vaba korteri kiriku läheduses. Perele meeldis see väga, kuid kuuldes vajalikust ülikõrgest tagatisrahast, kaotasid nad lootuse selle üürimiseks. Kuid koguduseliikmete telefonid helisesid ja järgmiseks päevaks olid koguduse õed-vennad annetanud nii suure rahasumma Maurice'i ja Sara pangaarvele, et sellest piisas nii tagatiseks kui esimese kuu üüriks. Koguduseliikmed aitasid mõlemad korterid korda teha ja perel uude koju kolida. Väsinud, kuid üliõnnelik Maurice seisis järgmisel hingamispäeval koguduse ees ja temast lausa kiirgas tänulikkust. Olemata suurte sõnade tegija, lausus ta ainult: „Ma olen nii rõõmus, et mul on perekond!”

Perekonna juured

Sõlvides Eedeni aias esimese mehe ja esimese naise abielusideme, rajas Looja esimese perekonna.

Uuri perekonna päritolu (1 Mo 2:18-25). Milline oli perekonna eesmärk?

„Inimesel ei ole hea üksi olla” (1 Mo 2:18). Perekonna üheks esmaseks eesmärgiks on pakkuda üksteisele seltsi. Pühakiri nimetab perekonnaks elukooslusi, mille moodustavad omavahel suguluses olevad inimesed ja ka koduabilised ning keda võib määratleda kaaslastena. Ühise kooslusena kaitseb perekond inimest üksinduse eest ja täidab iga pereliikme vajadused (vrd 3 Mo 25:49; Ru 2:20; L 68:5, 6).

Eriline suhe. Esimese paari abieluga rajas Jumal erilise kooseluvormi. Tema plaaniks oli, et abikaasasid liidaks kordumatu side, mida Ta nimetas „üheks lihaks” (1 Mo 2:24). Jumal usaldas abielupaarile veel ühe perekonna ülesande – laste saamise ja kasvatamise (1 Mo 1:28).

Millise perekonna sügavama tähenduse avab mõtisklus Jumala olemuse ja isiksuse üle – selle üle, et inimkond on loodud Tema näo järgi? 1 Mo 1:26-28. Vrd Jh 17:11, 21, 22; 1 Jh 4:8, 16.

Kristuse sõnades avaldub üksmeel ja armastusest kantud suhe Kolmainsuse liikmete vahel. Mõttele, millise tähenduse ja eesmärgi annab see tõsiasi meie igapäevase elule, mis võib omal moel peegeldada Kolmainsuse ennastohverdavat armastust! Pole siis ime, et Uus Testament võrdleb usu kodu – kogudust – perekonnaga (Gl 6:10).

Nagu näeme, on pereelu üks olulisemaid komponente olla üksteisele lähedased kaaslased. Kui palju kulutad sina aega selleks, et teiste pereliikmetega koos olla? Millistest asjadest peaksid loobuma, et veeta rohkem aega koos oma perega?

Jeesuse toetus perekonnale

Mida räägivad järgnevad kirjakohad Jeesuse suhtumisest peresidemetesse?

Mt 19:4-6 _____

Mrk 7:9-13 _____

Jh 5:17, 18 _____

Jh 19:26, 27 _____

Jeesuse teenistus toetas igati Jumala poolt rajatud perekondlikke sidemeid. Ta ei andnud mingit võimalust abielust kaksipidi mõelda. Eriti selgelt näeme seda Tema vastustes variseridele, kes Teda lahutuse küsimustega kiusasid. Jeesus tuletas variseridele meelde viiendat käsku vanemate austamisest, heites neile ette täiskasvanud laste õhutamist ohverdama raha, mida pidanuks kulutama oma eakate vanemate heaks. Tõenäoliselt suurima tunnistuse vanema-lapse suhtest andis Jeesus kõneldes Jumalast kui oma Isast. Ristil väljendas Ta oma armastust ja hoolt oma ema, Maarja vastu. Sel kohutaval hetkel usaldas Ta naise, kes oli Teda hällis kiigutanud, armastusega Tema eest hoolitsenud ja kõigi nende aastate jooksul nii mõnigi kord Tema tegude üle imestanud, oma usaldusväärse jüngri hoolde.

Mõned Jeesuse seisukohad pereelu teemal vajavad võib-olla pisut selgitamist (Mt 10:35-37; Mrk 3:32-35; Lk 9:59-62, 14:26). Miks ütles Jeesus sinu arvates nii? Kuidas sobitada neid sõnu Tema positiivse suhtumisega pereellu?

Tema, kes pani aluse perekonnale, ei muutnud oma suhtumist sellesse oma maise teenistuse ajal. Nii nagu Loomise ajal kavandatud, pidi perekond pakkuma oma liikmeile hoolitsust, tuge ja vaimujõudu. Samas ei tohi unustada, et perekonda tuleb vaadelda ka Jumalale ustavuse valguses.

Kuna Jumal kutsub meid Temale pühendumaks nii koguduse kui perekonnana, kuidas jagada oma energiat, aega ja vahendeid nende kahe vahel õiglaselt? Millised ohud varitsevad neid, kes, olles hõivatud tööga Jumala heaks, jätavad hooletusse oma kohustused perekonna suhtes?

Erinevad perekonnad

Tuleta meelde piibliaegadel eksisteerinud erinevaid perekonna tüüpe: 1 Mo 27:1-28:5; Ru 1:22; 2:23; Jr 16:2; Ho 1:2, 3, 6, 8; 3:1-3. Kas oskad nimetada veel mõningaid?

Iisak ja Rebeka elasid koos oma täiskasvanud poja Jaakobi ning tema abielus oleva kaksikvenna Eesaviga. Lesed Noomi ja Rutt, ämm ja minia, leidsid lohutust teineteise juurest. Jeremija oli vallaline. Hoosea kasvatas oma kolme last üksinda kuni leppimiseni Gomeriga. Piiblis mainitud perekondadeks on ka Laatsaruse, Marta ja Maarja pere Betaanias, mida Jeesuski külastas (Jh 11:1-3, 20), Akvila ja Priskilla, tõenäoliselt lastetu abielupaar (Ap t 18:2, 18; 1 Kr 16:19) ja perekond, kuhu kuulusid vanaema Lois, tema tütar Eunike ja lapselaps Timoteos Lüstrast. Timoteose kreeklasest isa võis olla pere juurest lahkunud kui uskmatu (Ap 16:1; 2 Tm 1:5; vrd 1 Kr 7:15).

Erinevate peremudelite aktsepteerimine. Tõsiasi, et Jumal armastas erinevaid peresid ja hoolis neist sedavõrd, on meie tänases maailmas tohutu suureks julgustuseks. Samuti peaks see ajendama ka meid tunnustama erinevaid peremudeleid, mis Tema koguduses eksisteerivad.

Milliseid pereelu põhiväärtusi Pühakiri jätkuvalt rõhutab? 1 Ms 2:24, 25; 2 Ms 20:14; 3 Ms 18:22; Õp 5:18-20; Mt 19:6; Rm 1:26, 27; 1 Kr 7:3-5; Hbr 13:4.

Jumala armurikas tegevus kogu lunastuse ajaloo vältel tunnistab Tema halastusest inimsoo vastu patust moonutatud maailmas, kus jumalikku eeskuju perekonnaeluks ei järgita just eriti sageli. Ometigi eksisteerivad teatud põhiväärtused, mida Pühakirjas ikka ja jälle esile tõstetakse, mis aitavad säilitada, vajadusel ka taastada ja ülendada Jumala seksuaalsuse andi inimperekonnale. Need väärtused kinnitavad, et seksuaalne lähedus peaks väljendama jätkuvat ennastohverdavat armastust, mis peaks kuuluma üksnes mehe ja naise monogaamse abielu juurde (Piibel ei tunnista samasooliste abielusid). On küll olemas mitmeid erinevaid pereelu vorme, kuid suhted, kus seksuaalsust väljendatakse või kasutatakse teistsuguselt, õhnestavad Jumala poolt rajatud abielu põhimõtteid ja degradeerivad inimest.

Kas teie koguduses on perekondi, mis elavad erinevalt sinu omast? Kuidas näidata neile inimestele või sellises peres elavale inimesele oma tunnustust ja tuge?

Üks on tervik

Tänases maailmas Jumala perekonda kuuluvaist peredest moodustavad suure ja järjest kasvava osa üksi elavad täiskasvanud. Kui ühiskonnas ja koguduses peetakse abielulisust normiks, siis on üksikutel sageli keeruline tunda end normaalse ja terviklikuna. Tihtipeale tundub neile, et nad ei kuulu sellisena tegelikult koguduse hulka.

Tuleta meelde Piibli üksikuid. Kuidas sai Jumal neid kasutada? Eelija (1 Ku 17:1 – 2 Ku 2:11), Anna (Lk 2:36-38), Ristija Johannes (Mt 11:7-11), Filippuse tütred (Ap 21:8, 9). Nimeta teisi piiblitegelasi, kes jäid üksikuks.

Vabadus jääda vallaliseks. Paljude jaoks on üksi elamine üks eluperioodidest – kas siis enne või pärast abielu. Teistele tähendab üksi elamine positiivset valikut kogu eluks. Nad leiavad, et kuigi paljud inimesed abielluvad, annab Jumal oma poegadele ja tütardele ka vabaduse jääda vallaliseks. Teiste jaoks ei ole üksielamine nende vaba valik, vaid valulik ja vastumeelne alistumine tingimustele, mille puhul sobivaid partnereid ei leidu või pole abiellumine sobilik.

Paulus toetas abielu nii oma õpetustes kui kirjutistes, kuid isiklikult leidis, et kuna Kristuse heaks tuleb suhteliselt lühikese aja jooksul sedavõrd palju ära teha, on parem jääda vallaliseks. See võimalus sobib eriti hästi inimestele, kellel on vallalisuse and – see tähendab neile, kes tunnevad, et Jumal juhib neid sellist valikut tegema. Koguduse osadus peab haarama nii vallalised kui abieluinimesed. Vallalisi tuleb nende valikuis ja võitlustes mõista ning kinnitada, tunnustades – mitte alaväärtustades, nagu sageli juhtub (ka ettekavatsematult) – nende isiklikke otsuseid.

Isiksuse väärtus ja terviklikkus ei ole mitte mingil moel seotud sellega, kas tegu on vallalise või abieluinimesega, vaid inimese vastusega Kristusele usus. Temas, kes kõik enda juurde tõmbab, on kõik inimesed terviklikud (2 Kl 2:10).

Kes on sinu koguduses üksikud? Kuidas suhelda nendega positiivselt, kinnitades neid olemasolevas olukorras?

Majapidamiste majapidamine

Pööra tähelepanu perekonnakujundile järgmistes koguduse elu kirjeldavais kirjakohtades: Jh 20:17; Ap 9:17; Rm 16:1; 1 Kr 4:14, 15; Gl 4:5; 1 Tm 5:2.

Nii nagu inim perekond pidi peegeldama Looja olemust, mis kätkeb endas soovi suhelda looduga, nii peaks kogudus peegeldama harmoonilist, ennastohverdavat, armastavat suhet, mis valitseb Kolmainisuse liikmete vahel. Pereterminid – sünd, lapsendamine, ema, isa, õde, vend – on uued mõisted, täiesti uudne viis rääkida inimese suhtest Jumalaga ja inimeste omavahelistest suhetest.

Eeskuju kogudusele. Püha Vaim kasutab peretermineid kirjeldamiseks kogukonda, kus võetakse vastu uuestisündinuid, sobitatakse erinevusi, kinnitatakse üksteise tugevaid külgi ja julgustatakse inimesi kasvama usus. Kui sõna *perekond* tekitab meis sooja tunde, aktsepteerime suure tõenäosusega ka niisugust arusaama kogudusest. Paraku on inimesi, kelle jaoks tähendab perekond valusaid mälestusi. Nendele võivad paremini sobida pigem teistsugused võrdlused. Jumal tahab meiega suhelda. Ta andis suhtlemisvõime ka inimesele ning on lohutav teada, et kui meie oma perekond ei ole meie jaoks turvaliseks paigaks, pakub Tema kogudus meile hingamist, hingelist tervenemist ja võimalust kogeda, mida tähendab kõikeületav perearmastus (vrd L 27:10).

Kuidas avab arusaam kogudusest kui majapidamisest (Gl 6:10; Ef 2:19) ukse iga inimese vastuvõtuks?

Usu majapidamine toob meelde kuuluvustunde, mis kasvab välja perekonnast, ja üksteisest hoolimise, mis on alati iseloomustanud hästi-toimivaid peresuhteid. Paljud, kes on võtnud vastu Kristuse oma isiklikuks Päästjaks, käivad kirikus terve perega. Teised tulevad üksi. Teatud mõttes on sellised inimesed ikkagi kirikus koos perega, sest igaüht on vorminud tema perekogemus ja ta jääb alati kuuluma ka mujal olevasse peresse. Seega on kogudus sõna otseses mõttes majapidamiste majapidamine. Esimesed kristlased „mursid leiba kodasid mööda” (Ap 2:46, 47). 1 Kr 12. peatükk näitab kuivõrd oluline on tervikorganismi eri osade väärtustamine, nendega arvestamine, nendest hoolimine ja nende kasutamine.

Kuidas sarnaneb sinu kogemus koguduse kui perekonnaga sinu praeguse kodu või lapsepõlvkoduga või milles see neist erineb? Kas sinu kodus on midagi sellist, mis aitaks koguduseelu paremaks muuta? Millist koguduseperekonna omadust tahaksid näha ka oma kodus?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G White'i raamatust „Adventkodu” peatükk „Eedeni kodu – eeskuju meile”, orig lk 25-28; „Kes on mu vennad?” raamatust „Ajastute igatsus”, orig lk 321-327.

Sassis elutoad. „Ilmutusraamatu koguduste põhjal näeme, et kogudus pole mingi viktoriaanlik buduaar, kus kõik on kogu aeg omal kohal valmis avanema külaliste pilgule. Kogudused on pigem segamini toad. Kui me satume ootamatult kellelegi külla, võtab meid mõnikord vastu vabanduste laviin. Johannes ei vabanda. Asjad on korrast ära, seda küll, aga nii ongi kogudustes, kus elatakse. Need pole näituseruumid. Need on elutoad, ja kui neis elavad patused, siis on normaalne, et võime leida põrandal vedelevaid riideid, sõrmejälgid klaasil ja poritükke vaibal. Sest senikaua, kuni Jeesus kutsus jätkuvalt patuseid ja mitte õigeid patukahetsusele – ning meil pole ühtki märki sellest, et Ta oleks oma suhtumist muutnud – jäävad meie kogudused steriilsuse nõudjaile ebamugavust tekitavaks ning õigetele põlastusväärseiks paikadeks.” – Eugene H. Peterson „Living the Message” (Harper, San Fransisco, 1996), lk 71.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege klassis, kuidas peaks kogudus suhtuma neisse, kelle peresidemed on vastuolus Pühakirjaga? Kuidas näidata üles Kristuse armastust ja tunnustust selliselt, et see ei kujuneks nende tegude õigustuseks?

2. Kultuurikeskkonnas, kus normiks peetakse abielu, on vallalistel sageli raske tunnetada oma terviklikkust ja ühtekuuluvust. Kuidas saate klassiga julgustada oma koguduse vallalisi ja näidata neile, et nad on koguduseperekonna väärtuslik osa?

Kokkuvõte: Perekond on Jumala idee. Tema rajas inim perekonna, mis väljendab Tema vastastikusest suhtlemisest huvitatud olemust. Ta soovib, et nii inim perekond kui koguduseperekond näitaks oma pereliikmete vastu üles Tema ennastohverdavat armastust.

2. õppetükk — 7. - 13. jaanuar

Jumala Sõna perekonnaelust

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2 Mo 20:12; L 18:3; Ülemlaul; Jes 54:5; 62:5; Jh 10:11; 15:5; Ef 5:21-25.

Meelespeetav tekst: “Sest mis iganes enne on kirjutatud, on kirjutatud meile õpetuseks, et meil kannatlikkuse ja Kirja troosti kaudu oleks lootust.” (Ro 15:4).

Pilk nädalale: Oma Sõna lehekülgedel on Jumal avanud perekonna-eluga seonduvad plaanid ja eesmärgid.

Teaduskeskuse kinokülastajaile jagati filmi vaatamiseks välja spetsiaalsed prillid. Pimedas saalis näidati vaatajaile fantastilist loodusfilmi. Alguses vaatasid külastajad filmi ilma prillideta, seejärel panid ette eriprillid ja pilt täis õitehtes lopsakast aiast pani vaatajad õhku ahmima: Kui vapustavalt kaunis! Milline tohutu vahe oli vaadata sama stseeni ilma prillideta ja prillidega! Näis nagu sirutuksid oksad ekraanilt otse üle vaatajate peade saali.

Sarnaselt nende kolmemõõtmelisuusprillidega aitab perspektiivimuutus Pühakirja lugemisel näha ja hinnata sealtoodud vanu tõdesid värske pilguga. Sel nädalal paneme ette perekonnaprillid ja vaatleme eri viise, mille kaudu on Jumal oma Sõnas avaldanud tõdesid perekonna ja pereelu kohta. Niisugune vaatenurk muudab Piibli kaasaegseks eluõpikuks nii meie kodus kui usukodus olevas koguduses.

Perekonnakäsud

Üks viise, mille kaudu Pühakiri oma sõnumit pereelu kohta edastab, on juhised inimestevahelisteks suheteks. Mõned neist kehtivad üldiselt kõigi suhete kohta, teised ligimesearmastuse ja sõpruse kohta, ning on nõuandeid, mis mõeldud abikaasadele, lapsevanemaile ja lastele.

Mida õpetavad järgnevad salmid inimsuhteid puudutavaist juhistest, mille Issand meile on andnud?

2 Mo 20:12 _____

2 Mo 20:14 _____

5 Mo 6:6, 7 _____

Õp 5:18, 19 _____

Ef 5:21-25 _____

Ef 5:33 _____

Ef 6:4 _____

Kl 3:20 _____

1 Pe 3:7 _____

Abielu ja vanema-lapse suhte kvaliteet on Jumalale oluline. Kümnest käsust kolm puudutavad otseselt perekonnaelu: „Austa oma isa ja ema” (2 Mo 20:12), „Sa ei tohi abielu rikkuda” (2 Mo 20:14), „Sa ei tohi himustada oma ligimese naist” (17. s). Teised konkreetseid juhtnöörid väljendavad Jumala ootusi abielu, vanema-lapse suhte ja perekonnaelu osas. Üldised inimsuhteid reguleerivad juhised nagu „armastage oma vaenlasi” (Mt 5:44), „tehke teistele seda, mida te tahate, et nad teile teeksid” (Mt 7:12) ja „armastage üksteist” (Jh 13:34) on möödapääsmatud ka koduses pereringis.

Heida veelkord pilk inimsuhteid käsitlevatele juhistele ja küsi endalt: Mida pean mina enda elus muutma? Mida pean tegema selleks, et need muutused oleksid teostatavad?

Jutustused perekondadest

Piibli jutustused annavad võimaluse heita pilk teiste inimeste ellu. Siinsed lood näitavad, kuidas inimesed elu jooksul löikavad oma valikute vilju ja kasvavad vaatamata tagasilangustele. Need jutustused kinnitavad, et Jumal ei hülga oma rahvast ka raskeil aegadel.

Loe näiteks piiblilugu Rutist temanimelise raamatu 1. ja 2. peatükis (sul võib tekkida soov lugeda läbi terve raamat). Mida õpetab see lugu pereelust?

Sarnaselt paljude tänapäeva peredega, tabasid sedagi Piibli peret mitmed elu muutvad kaotused. Näljahäda, ümberasumine teisele maale, abikaasa ja mõlema poja surm löid kogu Noomi elu rivist välja. Jutustuse alguses on ta lootusetu ja Jumala peale pahane, tundes end üksildasena ning arvates, et tema elu ei lähe mitte kellelegi korda. Edasisel lugemisel aga tõestab see raamat ilmekalt, et perekond tähendab pühendunud suhteid. Sinna kuulub üksteise aitamine raskustes ja hoolitsemine abivajajate eest.

Rutt, Noomi moabiidist minia, näitab üles erakordset usku Jumalasse, teenides ustavalt masendunud Noomit. Seistes silmitsi erakordsete raskustega, leiavad need kaks õnnetut hinge tõelist abi tähelepanelikult ja jõukalt sugulaselt – Boaselt. Täites oma seaduslikku kohust (ja ilmselt tegutsedes armastusest), abiellub Boas Rutiga. See lugu on omamoodi sümboliks ka Tema armastusest, kes armastab igavese armastusega ja kes ei puhka, enne kui on sarnaselt Boasega enesele võitnud oma armastatu. Boasele ja Rutile sündinud laps leevendab valusaid mälestusi, rõõmustab olevikus ja annab lootust tulevikuks.

Pilk meile endile. Sedasorti lugudel on Piiblis oma eesmärk. Nad on Jumala rahvale juhtnööriks, innustajaks, parandajaks ja õpetajaks õiges elus (Ro 15:4; 2 Tm 3:16). Lugejad leiavad neist iseenda ja saavad lohutust tõsiasjast, et nad pole kiusatustes ja katsumustes, võitlustes ja tagasilangustes ükski. Pühakirja ausus teiste inimeste nõrkuste ja eksimuste avaldamisel näitab lugejaile varjatud ohtusid ja õpetab neid vältima. Peale selle avastame lugedes piiblitegelaste positiivseid omadusi, mida tahame arendada ka enda juures. Jumala pikameelsus ja kannatlikkus täidavad meie südame julguse ja lootusega, et Tema, kelle juures pole muutust, on meiega ka täna.

Mida õpetlikku leidsid Rutil loost, mis võiks aidata sinul ja sinu perel raskustega toime tulla?

Inimestevaheliste suhete põhimõtted

Küllalt erineva kategooria vaimulikest juhenditest inimsuhete teemal leiame suheteist kõnelevaist piiblitekstidest. Suurima hulga sedasorti põhimõtteist leiame Õpetussõnade raamatust.

Milliseid tõdesid annavad edasi need näited inimestevaheliste suhete põhimõtetest? Kuidas on sinu arvates autor sellistele järeldustele jõudnud?

Õp 12:25 _____

Õp 15:1 _____

Õp 17:9 _____

Õp 17:22 _____

Saalomon oli innukas looduse uurija; peale selle, elades kaubateede ristumiskohal asuvas Jeruusalemmas, oli tal kokkupuuteid paljudest eri riikidest pärit inimestega. Püha Vaimu innustusel jälgis ta äärmise põhjalikkusega inimesi ning tema järeldused, mida ta sellega seoses tegi, räägivad kogu Õpetussõnade raamatus universaalsest põhimõttest, mis inimeste tundeid ja reaktsioone juhivad.

Looja poolt antud põhimõtted. Emotsioonide ja suhete universaalsed põhimõtted, mida Saalomon nägi, peegeldavad tõde, mille on kirja pannud ka Ellen White: “Aistingud, meele iseloomulikud omadused ... asetati käsu alla.” MH, lk 415. Ehkki patt on Jumala loomingut kahjustanud, kujundavad inimeste käitumist inimestevahelistes suhetes jätkuvalt käsud, milled Ta on inimeste südamesse asetanud. Nende põhimõtete avastamine ja kasutamine oma elus on võtmeks ka paremale perekonnavalule.

Kuidas on patt sinu arvates neid põhimõtteid rikkunud? Millist abi pakub evangeelium? Enne vastamist vrd omavahel Mt 12:34, 35 ja Fi 2:2-11.

Sarnaselt arvutiviirusele rikub patt inimese sügavaimat olemust, aidades igati kaasa enesekeskuse süvenemisele ja rikkudes kõigi füüsiliste, vaimsete, sotsiaalsete, emotsionaalsete ja vaimulike protsesside funktsioone. Evangeelium seab Kristuse kaudu (2 Ko 5:18, 19) õigeks inimese suhte nii Jumala kui ligimestega.

Kuninglik poeem armastusest

Inimsuhteid, eriti abielupoolte intiimelu valitsevaid põhimõtteid käsitleb veelgi põhjalikumalt jumalikust inspiratsioonist kantud poeetiline Ülemlaul.

Sobita salmid veerust A lähedast suhet iseloomustavate omadustega veerust B.

A	B
a) Ül 1:9, 14, 16; 2:3; 4:1, 3, 7; 5:10-16; 6:9; 7:1	- pühendumise väljendamine.
b) Ül 1:15; 2:14; 4:9; 5:12; 6:5	- täielik vastastikune ausus, avatus, hellus.
c) Ül 1:2; 2:6; 7:9; 8:3	- üksteise kallikspidamine, vastastikune väärtustamine, üksteise julgustamine ja südamest tulevad komplimendid teineteisele.
d) Ül 1:6; 2:2; 6:5; 8:10	- suhtlemine üksteisega, silmside
e) Ül 2:10-13, 17; 7:12, 13	- vastastikune sõprusuhe.
f) Ül 5:16	- aja veetmine üheskoos.
g) Ül 2:16; 6:3; 8:6, 7	- oma tunnete näitamine puudutuse kaudu.

Ülemlaul räägib armastusest Saalomoni ja “suulamlannaks” nimetatud tütarlapse vahel, kes oli tõenäoliselt kuninga esimene tõeline armastus ja tähtsaim kuninganna (Ül 6:9; 7:1). Poeem rõhutab pigem nende armastuse eri külgi kui selle suhte kronoloogiat.

Jumal tõmbab eesriide abielu intiimelult. Selle armastajapaari kogemuste kaudu näitab Piibel inimsuhete põhimõtteid, mis on vältimatud lähedase sõpruse, intiimse armastuse ja abielusuhte kujundamisel. Jumal ise on valinud just abielu sümboliseerima Tema suhet oma rahvaga. Seega, armastuse kirjeldus selles poeemis pakub hindamatut võimalust heita pilk suurimale armastussuhtele inimkonna ajaloos – sidemele Kristuse ja inimese vahel.

Miks on inimsuhete mõistmisel oluline pöörata tähelepanu nii tunnete kui mõistusele? Mida õppisid seekordsest Ülemlaulu käsitlesest niisugust, millest võiks kasu olla sinu abielus või lähedases suhtes mõne sinu pereliikmega?

Jumalik lapsevanem ja abielupartner**Milliseid perekonnaelu mõisteid ja kujundeid kasutatakse järgnevais kirjakohtades Jumala kohta?**

Jes 54:5; 62:5; Jer 31:32 _____

Jes 66:12, 13; Jer 31:9; Ho 11:1 _____

Jumal nimetab ennast Iisraeli abikaasaks. Sama kujundit kasutatakse Uues Testamendis, kus Kristust nimetatakse Peigmeheks ja kogudust Tema pruudiks. Jumalat kujutatakse Pühakirjas ka lapsevanemana, enamasti isana, ehkki mõned võrdlused on emalikud: näiteks “otsekui sünnitaja” (Jes 42:14) või „otsekui kana kogub oma pojakesi tiibade alla” (Mt 23:37).

Vaadates täiuslikule Abikaasale ja Lapsevanemale. Teiste jälgimine on inimeste üks peamistest õppimisviisidest. Oma Sõnas lubab Jumal meil vaadelda Teda kui täiusliku armastuse väljendust nii abielus kui laste- kasvatamises. Jumala kohta kasutatud perekonna metafoorid näitavad veelgi paremini, millised võiksid meie pered olla. Samuti toob Jumala tundma- õppimine perekonnaelu terminite vahendusel meid Talle lähemale.

Õppimise põhimõtted. Võrdlused, milles Jumal samastatakse abikaasa või lapsevanemaga, kannavad endas kallihinnalisi põhimõtteid. Samas pole need mõeldud sõnasõnaliseks eeskujuks abielupoolte või lapsevanema kohustuste täitmisel. Sageli on Pühakirja võrdlused seotud kohalike tavadega. Näiteks Hesekieli 16:6-14 kasutatakse Jumala ja Iisraeli vahelise suhte piltlikuks kujutamiseks tolleaegset kommet, kus peigmees laotas oma rüü pruudi üle ning pruut pulmapeoks valmistumise käigus pesti, võiti ja ehti. Veelgi tähtsam on meeles pidada, et need võrdlused on piiratud, sest inimene pole Jumal. Kõik inimlikud püüdlused läheduse saavutamiseks kahvatuva võrdluses Jumala püsiva, ustava ja lähedase suhtega oma armastatud rahva suhtes. Siiski oleme lootusrikkad, sest Jumal avaldus Jeesuses Kristuses ning Ta kutsub meid armastama nii nagu Tema armastas, võttes selliseks armastuseks vajalikku väge vastu Tema Vaimult.

Millised teised Piiblis kasutatud Jumalat iseloomustavad võrdlused võivad olla abiks neile, kelle kogemus abielus või lapse- vanemadena muudavad perekonnametafoorid valulikuks? Vt näiteks L 18:3; Jh 10:11; 15:5.

Edasiseks uurimiseks: Ellen G White, “Bible Biographies”, 4T 9-15, 1 SM lk 19-22.

Sobiva kirjakoha valimine: Pühakiri on küll aluseks meie püüdele mõista Jumala plaani pereelu suhtes, ent iga seal esinevat seisukohta ei saa kasutada tähttähelises mõttes kõigi inimeste suhtes kõigil ajastuil – näiteks sõnakuulmatu poja (5 Mo 21:18-21) või enne abielu süütuse kaotanud naise kividega surnuks viskamine (5 Mo 22:20, 21).

Otsides Pühakirjast Jumala tahet perekonnaelu suhtes tuleb:

- 1) uurida sõnumi teoloogilist ja ajaloolist konteksti;
- 2) kindlaks teha sõnade algne tähendus;
- 3) võrrelda omavahel sama teemat käsitlevaid kirjakohti, otsida teiste Piibli kirjutajate kinnitust ja püüda mõista, millisel põhimõttel on Vana Testamendi seisukohti kasutatud ja kohandatud olukordadele Uues Testamendis;

- 4) leida üldiseid põhimõtteid ja ka üksikasju, mis haakuvad tänase peretemaatikaga.

Küsimused aruteluks:

1. Leidke klassis üks tegur, mis on tervikliku perekonnaelu jaoks vältimatu. Arutlege, kas neid tegureid võiks olla rohkem? Millised?

2. Arutlege klassis võrdkujude üle, mille abil iseloomustatakse Jumala suhtumist meisse. Milliseid kujundeid keegi eelistab ja miks? Mida räägivad need erinevad eelistused sellest, kuidas suhtleb Jumal erinevate inimestega?

Kokkuvõte: Pühakiri kasutab tervet hulka erinevaid vahendeid, et anda edasi juhiseid pereeluks. Siia hulka kuuluvad Jumala otsesed käsud, mitmesugused näited abielust ja eri perekondadest, õpetussõnad, mis räägivad inimsuhetes valitsevaist põhimõtteist ning Jumala kujutamine jumaliku Abikaasa ja Lapsevanemana. Pereliikmed, kes Jumala poolt ilmutatud tähele panevad ja end sellest juhtida lasevad, kasvavad kokku nii Jumala kui üksteisega.

3. õppetükk — 14. - 20. jaanuar

Ennistamine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1 Ms 1:26-28; 2:24, 25; 3:1-24; Mt 19:3-5; Lk 17:21; 2 Kr 5:17; Gl 1:4; 6:2; Ef 3:17-19.

Meelespeetav tekst: „Abielu olgu igapidi au sees ja abieluvoodi rüvetamata! Sest Jumal nuhtleb hoorajaid ja abielurikkujaid” (Hbr 13:4).

Pilk nädalale: Ehkki patt moonutas abielu kui institutsiooni, suudab evangeelium taastada abielu algse puhtuse ja ilu.

Abielu oli Jumala poolt määratud olema püsiv, monogaamne mehe ja naise kooselu vorm. See pidanuks olema õnnistuseks, olles Tema suurepärase loomistöö üks aspekte. Abielu oli võib-olla ka Tema piiritu armastuse suurim pattulangemise-eelne väljendus. Seetõttu on ääretult traagiline, et esimese abielu avatus, võrdsus ja vastastikune hoolivus asendus needusega, mis kaasnes esimese abielupaari enese patuga. Sellest alates on inimsugu pidanud elama koos oma patu otseste tagajärgedega. Koos Kristusega koitis aga uus päev nii abieluinstitutsioonile kui ka abielupaaride kooselu kogemusele. Temas võivad abikaasad õppida tundma Jumala kava abielu ennistamiseks.

Algne abielu

Jeesus käsitles abieluküsimust vastuses küsimusele lahutusest. Millist allikat Ta kasutas? Mida Ta välja tõi? Mt 19:3-5. Vrd 1 Mo 1:26-28; 2:24, 25.

1 Moosese raamatu 1. ja 2. peatüki alusel kinnitas Kristus Jumala seatud eesmärke abielule. 1 Mo 1:26-28-s kujutatakse inimsugu kahesoolisena – mehe ja naisena (vrd 1 Mo 5:2). Nad mõlemad on Jumala ees võrdsed nii Tema õnnistuste saamisel kui kohustuses hoolitseda maa eest. 1 Mo 2. peatükk näitab, kuidas mees ja naine loodi ning kuidas pandi alus abielule. Esimese inimolendi vajadus kaaslase ja seksuaalse täiuse järele ajendas Jumalat valmistama talle „abi” (1 Mo 2:18). Enamasti kasutatakse sõna „abi” iseloomustamiseks Jumala suhet inimkonnaga (vrd 5 Mo 33:7, 26, 29). Peale ebatavalist kirurgilist sekkumist ja mehe partneri igakülgset vormimist, liitis Jumal need kaks eri soost inimolendit abielu kaudu (1 Mo 2:21, 22). Õnnelik mees nimetas oma kaaslanna „naiseks” (heebrea k *ishshah*) – temaga seotud, kuid samas eraldi temast kui mehest (heebrea k *ish*).

Milliseid abielule omaseid jooni rõhutab 1 Mo 2:24?

Abielu – püsiva ja ainsa lubatud mehe ja naise vahelise liiduga kaasneb 1) isa ja ema maha jätmine; 2) liit üksteisega, ja 3) üheks lihaks saamine. Maha jätmine viitab iseseisva pereüksuse loomisele, millel on kindlad piirid ja millest üleastumine lubamatu. Liitumine osutab paari vastastikusele pühendumisele, mida formaalselt väljendatakse abieluliidu sõlmimise kaudu. Üheks lihaks saamine iseloomustab nii seksuaalset suhet kui eluaegset kasvamist läheduses, üksmeeles ja täiustumises, mida Jumala plaani kohaselt abielupaar peaks kogema kõigis oma elu aspektides.

Kuidas peegeldab Eedeni abielu põhimõtteid, mis peaksid aitama meil määratleda oma suhet Jumalaga?

Kriis ja lepitus

Kuidas esitab pattulangemise lugu olukorra muutumist nii abielus kui abielupartnerite suhte muutumist Jumalasse ja üksteisesse? 1 Mo 3. ptk.

Esimene abielupaar riietus viigilehtedest valmistatud kehakatetesse ja peitis end Jumala eest! Siit nähtub varem kogetud füüsilise, emotsionaalse ja vaimuliku üksolemise traagiline kaotus nii oma Looja kui üksteisega. Kumbki ei võtnud enda peale vastutust toimunu eest. Mõlemad süüdistasid selles kedagi teist – mees naist, naine madu. Tegelikult süüdistasid nad oma käitumisega Jumalat tekkinud olukorras, sest Tema oli valmistanud nii mao kui naise.

Kuidas kujutab 1 Mo 3:16 patu tõttu muutunud abielulisi suhteid?

Langemise tagajärjed abielule. Algne üksteisest hoolimine, kaasvalitsemine loodu üle ja võrdsus asendati naise alistamisega mehe valitsusele. Kogu ajaloo vältel on naisi sageli vaadeldud kui oma mehe omandit. Abieluline väärkohtlemine on olnud paljude naiste ränk raske elu põhjuseks. Ellen White kommenteerib pattulangemist järgnevalt: „Ent peale Eeva pattu, ütles Issand talle, et Adam peab tema üle valitsema, sest naine oli see, kes esimesena Jumala käsust üle astus. Naine pidi olema oma mehele sõnakuulelik ja see oli teda puudutav osa needusest.” – 3T 484. Eeva alistati Aadamale mitte sellepärast, et ta oli naine, vaid seetõttu, et tema astus esimesena üle Jumala käsust. Peale selle oli alistamine needuse üks osa.

Kuidas kipud sina igapäevases elus oma süüd teiste peale veeretama? Millised praktilised abinõud aitavad sul oma suhtumist muuta ja olla avatum vastutusele oma tegude eest?

Toetades abielu

Loe järgnevad kirjakohad. Millised neis toodud põhimõtted on absoluutselt vältimatud hea abielu seisukohalt?

2 Mo 20:14, 17 _____

Õp 5:15-20 _____

Gl 6:2 _____

Fl 2:4 _____

Piibellike arusaamade järgi kinnitatakse lähedased suhted lepinguga. Olulisim leping on sõlmitud Jumala ja Tema rahva vahel (1 Mo 9:9-17; Js 55:3; Hbr 13:20). Inimestevahelised lepingud tähendavad siduvaid suhteid, mis sisaldavad töotusi, privileege ja kohustusi ning on iga abielu võtmetegurid. Selline leping sõlmituna Jumala ees on tõsiseks katseks tuua jumaliku usaldatavuse põhimõtted inimsuhetesse, kus lubadused nii sageli tühjaks osutuvad (vrd 5 Ms 7:9).

Prohvet Hesekiel kasutab inimestevahelise abielulepingu võrdust iseloomustamaks Jumala suhet oma pruudi, Iisraeliga (Hes 16:8). Abielulepingust astutakse üle olukorras, kus abikaasadevahelist liitu mingil moel rikutakse – näiteks truudusetu naine hülgab „oma noore ea sõbra” (Õp 2:17) ega hooli Jumala ees sõlmitud lepingust või mees jätab maha oma nooreea naise, oma „seadusepärase” abikaasa (Mal 2:14). Abielu alguses – „noores eas” – antud pühad töötused peavad olema au sees kogu inimese elu jooksul.

Miks on surm oma *minale* sedavõrd oluline abielu tugevuse säilitaja? Millises osas vajad sina sellesarnast "surma" suhetes teiste inimestega?

Taastamine Kristuses

„Patt on rikkunud abielu, kuid evangeeliumi eesmärgiks on taastada selle puhtus ja ilu.” – Ellen G White, MB 64.

Kuidas portreteerib Piibel Kristuse tööd patu läbi kadumaläinu taastamisel? Lk 17:21; 2 Ko 5:17; Ga 1:4; Ef 3:17-19. Kuidas puudutavad need tekstid abielu?

Ehkki Kristuse armukuningriigi alamad ootavad patu alt vabanemist, on nad juba vabastatud patukaristuse ja -võimu alt. Usklikud püüavad viia oma elu ja suhted kooskõlla Kristuse tahtega. Ka abielu kontekstis saab Loojast Taaslooja. Oma Vaimu kaudu kutsub Ta abielupaare üles näitama armastust ja armu oma abielus ning annab neile selleks vajaliku jõu. Kadunud Eedenist võib saada taasomandatud Eeden. Jumala plaani uurimise, palve ja Tema väe abil võib abielu muuta järjest enam sarnasemaks algele abielule, mille eesmärgiks oli vaimulik, emotsionaalne ja füüsiline lähedus.

Milline põhimõte aitab tühjaks teha patuväge? Mt 20:20-28; Jh 13:4, 5, 12-17; vrd Fl 2:5-8.

Millised nõuanded annab Paulus abikaasadele? Ef 5:22-23.

"Evangeelium rõhutab mehe ja naise vastastikuse armastuse ja alistumise olulisust abielus (1 Ko 7:3, 4; Ef 5:21).

Abielumehe juhtroll kätkeb endas samasugust ennastohverdavat armastust ja teenimisvalmidust nagu ilmutab Kristus oma koguduse suhtes (Ef 5:24, 24). Nii Peetrus kui Paulus räägivad vajadusest austada abielu-suhteid (1 Pe 3:7; Ef 5:22, 23).” – „*Seventh-day Adventist Church Manual*”, Revised 2000, 16. väljaanne, lk 192, 193.

Kui oled abielus, milliseid muutusi vajad selleks, et evangeeliumipõhimõtted saaksid täielikumalt juhtida sinu abielu? Kui oled vallaline, kuidas aitavad need põhimõtted sul parandada oma suhteid teistega?

Loomisplaan langenud maailmas

Kuidas teadvustas Jeesus nii jumalikku abieluideaali kui ka karmi tegelikkust, millega abielu langenud maailmas silmitsi on? Mt 19:3-9.

Jeesus taaskinnitas Jumala seisukohta, et abielu on mehe ja naise vaheline püsiv liit. Kristuse järgijad püüavad sellest põhimõttest kinni pidada teadmises, et Ta võimaldab oma armu ja Vaimu abil seatud nõudmisi järgida. Kristlastel on eriline kohustus suhtuda abielusse palvemeelselt, valida oma partner targalt ja valmistuda hoolsalt abieluks. Abielus olles peavad nad pühalikult järgima oma pühendumist teineteisele, otsides väsimatult Jumala armu üksteisega kohanedes ja koos kasvades.

Inimsüdame paadumus. Samal ajal kui abielu on jumalik institutsioon, kasutavad seda langenud inimolendid. Abielud kristlaste vahel purunevad mõnikord. Jeesus tunnistas, et inimsüdame kalkuse tõttu oli Mooses sunnitud vastumeelselt lubama abielulahutust (Mt 19:8; vrd 5 Mo 24:1-4), ehkki Jeesus ise oli lahutuse suhtes väga selgel seisukohal.

Kui abielus tekib kriis, peavad kõik, kes vähegi saavad abielupooli aidata, püüdma abikaasasid lepitada. Lahutust ei tohi kunagi võtta kergekäeliselt. Pühakiri annab nõu kahjustatud suhete parandamiseks (Ho 3:1-3; 1 Ko 7:10, 11; 13:4-7; Ga 6:1). Kui abikaasad on juba lahutatud, tuleb abielupooli julgustada otsima jumalikku armu, et analüüsida oma kogemust ja ära tunda Jumala tahet oma elu suhtes. Jumal trööstib neid, kes on saanud haiget. Aga Ta võtab vastu ka nende inimeste südamest tuleva patukahetsuse, kes on toime pannud abielule hävitavalt mõjuvaid patte, kaasa arvatud need, mille tagajärjed on parandamatud.

Kuidas saab kogudus üheaegselt nii pidada kinni abielule Jumala poolt seatud reeglitest kui ka olla kogukond, mis näitab üles mõistmist, pakub tröösti ja aitab usklikel peale lahutust oma elu taas rööbastele seada?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White'i raamatust „Adventkodu” peatükk „Eedeni kodu – eeskuju meile”, orig lk 25-28; raamatust „Suure Arsti jälgedes” peatükk „Koduehitajad”, orig. lk 356-362.

Abielludes arukalt. „Perekondlikud sidemed on maa peal sõlmitavaist kõige lähedasemad, kõige õrnemad ja kõige pühamad. Perekond pidi olema inimesele õnnistuseks. Ja see ongi õnnistuseks, kui abieluleping sõlmitakse andes enesele aru, mida see tähendab, jumalakartuses ja olles valmis sellega kaasnevaks vastutuseks.” – Ellen G. White, „Adventkodu”, orig lk 18.

Valitus. „Ei mees ega naine ei peaks püüdma saada abielus valitsevaks pooleks. Issand on andnud selles asjas selge põhimõtte, mida järgida. Mees peab oma naist hoidma nii nagu Kristus hoiab oma kogudust. Ja naine peab oma abikaasat austama ning armastama. Mõlemad peavad endas kasvatama headust, olles otsustavalt vastu kõigele, mis võiks teist kurvastada või talle haiget teha.” – Ellen G. White 7T 47.

Küsimused aruteluks:

1. Lugege Ellen G. White'i teine tsitaat valjusti klassis ette. Arutlege siin väljendatud põhimõtete üle. Kuidas muudab nende järgimine iga abielu?
2. Pidades meeles vastuseid eelmisele küsimusele, vastake klassis küsimusele: Millised tegurid on sageli lahutuse põhjuseks?
3. Kuidas aitavad – vähemalt üldjoontes – hea abielu põhimõtted kaasa ka igasuguste teiste inimsuhete edendamisele?
4. Arutlege klassis selle üle, millised peaksid olema abielutöötused.

Kokkuvõte: Ehkki patt on abielu kahjustanud, tegutseb Jumal Kristuse kaudu meie sees, et kaotatud ennistada.

4. õppetükk — 21. - 27. jaanuar

Elu koos talledega

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1 Mo 16:1; 5 Mo 8:5; L 30:1-9; 50:10-12; 127:3; Õp 3:11, 12; Mi 6:8.

Meelespeetav tekst: „Otsekui karjane hoiab Ta oma karja, kogub oma käsivarrega tallekesi ja kannab neid süles, talutab imetajaid lambaid!” (Jes 40:11).

Pilk nädalale: Lapsevanem on Jumala ees lapsevanem-majapidaja. Jumal annab oma Sõnas lapsevanemaile juhised, kuidas seda vastutusrikast kohust ustavalt täita.

Lapsed on tõepoolest Jumala and – kui mitte arvestada elu ennast (nii ajalikku kui igavest), siis kõige imelisem and üldse. Ent, mida suurem and, seda suurem vastutus lasub neil, kes selle anni saavad. Kõigile vanematele on antud seega kallihinnaline võimalus ja tõsine kutse jagada oma lastega lihtsat head sõnumit Jeesuse armastusest ja eluandvast väest. On äärmiselt oluline anda oma lastele edasi hea sõnum Jeesusest ja kõigest, mida Ta meie heaks on teinud. Lapsed haaravad sealjuures tõde esmalt mitte niivõrd Piiblist, kuivõrd oma vanemate elu põhjal. Sel nädalal uurime mõningaid juhiseid, mille Jumal on andnud oma kallihinnaliste andide saajaile.

Erakordne majapidaja-amet

Kui Jumal valmistas esimese inimpaari, pani Ta nad valitsema kogu maa üle. Koos selle ülesandega anti neile eesõigus lapsi saada ja kasvatada. Piibel peab lapsi Jumala anniks. Tegelikult kuuluvad lapsed Jumalale ja seetõttu tuleb vanemal Talle aru anda, kuidas nad oma järeltulijaid kohtlevad. „Lapsed on Issanda pärand ja meil tuleb Talle anda aru, kuidas me Tema omandiga ümber käime.” – Ellen G White, „Adventkodu”, orig lk 159.

Mida tähendab sinu arvates laste jaoks olla Jumala omand? Uuri enne vastamist L 50:10-12; Jes 43:1, 7; 1 Pet 2:9. Kuidas muudab see arusaam meie käitumist lastega? Mida räägivad need kirjakohad lapsevanemate vastutusest ja kohustustest oma laste suhtes?

Kõik kuulub Jumalale loomise ja lunastamise õiguse järgi. Kuigi Saatan väitis pattulangemise järel enese olevat selle planeedi õiguspärase valitseja, taastas Jumal oma valitsejaõigused selle maailma üle Kristuse kaudu. See valitsejaõigus puudutab kõiki, ka lapsi. Lapsevanemad peavad alati meeles pidama, kellele nende lapsed tegelikult kuuluvad. Kindlasti ei taha meist mitte keegi olla „ülekohtune majapidaja” (Lk 16:8) lastekasvatamises.

Milliseid mõtteid ja tundeid äratab sinus arusaam lapsevanemakohustest kui erakordsest majapidaja-ametist? Miks on see amet kõigist teistest erinev? Mida tähendab ustavus selles ametis? 1 Ko 4:2.

Hea majapidaja küsib alati nõu varanduse omanikult. Jumalat armastavad lapsevanemad otsivad palves ja Piiblist juhatust oma laste kasvatamiseks. Maanoah ja tema naine esitasid õige küsimuse: „Kui nüüd su sõna täide läheb, missugune peab siis olema poisi eluviis ja kuidas teda kohelda?” (Ko 13:12).

Ülitähtsad otsused

Abielupaarid on alati tahtnud üldjuhul olla ka lapsevanemad. Lapsed on perekonnaliini edasiviijaiks, on seltsilisteks, aitavad töös ja hoolitsevad vananevate vanemate eest. Sarnaselt Raaheliga on naised sageli seostanud oma väärtust laste saamise võimalusega (1 Mo 30:1).

Mõtiskle järgmiste abielupaaride repliikide üle laste muretsemise teemal. Millised on sinu arvates põhjendatud arutlused? Millised mitte ja miks?

A. „Me arvasime, et laps aitab meie abielu kinnistada.”

B. „Olen juba lapseest alates last tahtnud.”

C. „Me armastame teineteist ja tahame seda armastust jagada oma lapsega.”

D. „See polnud planeeritud rasedus, tegelikult juhtus see tahtmatult.”

Lapsevanemaks saamine on oluline otsus. Otsus selle kohta, kas muretseda või lapsendada laps, peab olema põhjalikult läbimõeldud. Millist eesmärki hakkab selle lapse sünd teenima? Kas Jumalat austab uue elu sünd siia maailma? Kas meil on piisavalt emotsionaalset ja füüsilist jõudu ning võimeid pühenduda pikaks ajaks teenimistööle täitmaks tulevase lapse kõik vajadused (1 Tim 5:8)? Laste ülalpidamine võib rasketel aegadel osutuda keeruliseks ülesandeks (Mrk 13:17).

Teisalt aitavad lapsed muuta perekonna liikmeid üksteise vastu tähelepanelikumaks, kannatlikumaks ja vähem isekaks. Vaid mõned üksikud rõõmud suudavad võistelda sellega, mida pakub uue isiksuse vormimine koostöös Loojaga, tundes imetlust ja aukartust elu vastu kasvava lapse arengut jälgides.

Kuidas mõjutas viljatus mõnda Piibli peret? Mida oleks sinu arvates võinud olukorra leevendamiseks teisiti teha? 1 Mo 16:1, 2; 30:1-9; 1 Sam 1:1-20.

Paljud perekonnad püüdsid pingsalt mõista, miks ei andnud Jumal neile lapsi. Selle tulemuseks oli sageli oma südame tõsine läbikatsumine, samas ka omavaheline tülitsemine ja koduse elu rööbastelt mahajooksmine.

Meil pole mingit õigust ülepeakeela hukka mõista lastetuid abielupaare. Taktitundeline suhtumine niisugustesse abielupaaridesse säästab neid haigettegevaist märkustest. Nad peavad saama konkreetset infot lastetuse põhjuste kohta ja nõu, kui nad seda küsivad, samas peab neile jääma vabadus otsustada iseseisvalt, milline lahendus on neile sobivaim.

Taevase Lapsevanema eeskuju

Piibel nimetab Jumalat lapsevanemaks. Jeesus nimetas Jumalat „Isaks” ja iseloomustas Teda erakordselt positiivselt (Mat 5:16; 6:9, 14, 15, 18). Jumal tahab olla meist igäühele isiklikult Isaks. Niisugune pilt Jumalast sobib hästi kokku nende arusaamaga, kes on üles kasvanud kodus täis armastust. Neil, kelle jaoks Jumala võrdlemine lapsevanemaga toob esile ebaseaduslikke nägemusi, võib Tema usaldamine osutuda keerulisemaks. Ometi hoolitseatakse kõigi eest, kes Jumala juurde tulevad, selliselt, nagu üksnes see Lapsevanem, hoolivaim kõigist isadest, suudab oma laste eest hoolt kanda. Enne kui hoolitseda oma laste eest, tuleb lubada Temal meie eest hoolitseda.

Milline vanemlik vastutus avaldub Jumala suhetes oma rahvaga? Millist eeskuju lapsevanemaile leiame siit täna?

Jumal kui Lapsevanem	Vastutus	Eeskuju meile
5 M 1:31; Joh 6:33-35; Fil 4:19	_____	_____
L 32:8; Jes 54:13; Ho 11:3	_____	_____
5 Mo 8:5; Õp 3:11, 12; Hbr 12:5-7	_____	_____

Jumala armastus aitab eriti neid vanemaid, kes on püüdnud kogu südamest edasi anda isiklikke kallikspeetud väärtushinnanguid oma lastele vaid nägemaks, et lapsed ei hooli neist. „Kui Iisrael oli noor, siis ma armastasin teda Mida rohkem neid kutsuti, seda rohkem nad läksid eest ära” (Ho 11:1, 2). Jumal koges kõiki samasuguseid tundeid nagu teismelise vanem, kelle laps ei kuula tema nõuandeid, käitub halvasti või pöörab kodule selja. Jumal austab inimese valikuvabadust. Tema oskab juhtida vanemaid mõistma, kuidas või kas üldse peale käia kõrvaleläänud lapsele või tunnustada täiskasvanud järeltulija otsust ja oodata, nagu tegi kadunud poja isa (Lk 15:11-32).

Kuidas aitab teadmine Jumala suhtumisest neisse, kes Temast ei hooli, vanemal suhtuda oma kõrvaleläänud lastesse? Kuidas trööstib ja julgustab oma laste pärast õnnetuid vanemaid teadmine, et Temale on samasugune valu hästi tuttav?

Teha seda, mis on lastele hea

„Tema on andnud sulle teada, inimene, mis hea on! Ja mida nõuab Jehoova sinult muud kui et sa teeksid, mis on õige, armastaksid osadust ja käiksid hoolsasti ühes oma Jumalaga?” (Mi 6:8). Kuidas peaksid vanemad rakendama neid põhimõtteid laste kasvatamisel?

Ellen White rõhutas hooliva ja järjekindla suhtumise olulisust lastega tegelemisel: „Autoriteedi ja armastuse koosmõju teeb võimalikuks perekonna ohjamise kindlalt, kuid armastuses.” – AH 308. Kaasaegsed uuringud lastekasvatamise osas kinnitavad distsipliini ja toetuse olulisust emotsionaalselt terve ja tasakaaluka lapse kasvatamisel. Toetus tähendab tundesoojust, hoolivust ja kokkukuuluvustunnet, mille kaudu avaldub lapsevanemate austus oma laste vastu. Distsipliin on vajalik selleks, et garanteerida lastele elu perekonnas, millel on omad kindlad reeglid, piirid ja piirangud ning mille järgimine aitab lastel õppida austama nii iseennast kui teisi. Hoolimine ja toetus, järjekindlus ja distsipliin väljendavad Mi 6:8 põhimõtteid.

Hinda järgnevate lapsevanemate tegutsemist laste kasvatamisel: Jaakob (1 Mo 37:3, 4), Maanoah ja tema naine (Ko 14:1-3), Eeli (1 Sa 2:22-25; 3:13). Milliseks oleks võinud kujuneda nende laste saatus, kui kinni oleks peetud nii järjekindluse kui hoolivuse põhimõttest? Millised praktilised muudatused aitavad neid mõlemaid põhimõtteid lastekasvatamises rakendada?

Hea lastekasvatamise märksõnadeks on külluslik emotsionaalne soojus, hoolimine, julgustav toetus, aga ka õigesti seatud piirid, millega kaasnevad lapse vanust arvestavad realistlikud ootused. Reegleid on vähe, neist üleastumise tagajärjed on lapsele mõistetavad ja reeglite vastu eksimine analüüsitakse koos lapsega läbi. Kodudes, kus valitseb nii järjekindlus kui hoolivus, on vanemate väärtushinnangute ülevõtmise võimalus laste poolt suurem. Samuti areneb neil lastel suurema tõenäosusega välja võime hoolimata ajastust pidada kinni moraalinormidest, samuti sotsiaalne vastutustunne ja hoolivus suhetes teistega.

Lapse südame karjatsemine

Uuringud kinnitavad fakti, mida teavad nii paljud lapsevanemad kui õpetajad – lastel on olemas aktiivne vaimulik elu. Nad usuvad, et Jumalal on nende elus tähtis koht. Jeesus austas lapsi ja õpetas meile, et nemadki arenevad vaimulikult.

Kuidas suhtus lastesse Jeesus? Mida Ta ütles nende usu kohta? Mt 18:2-5; Mk 9:36, 37, 41.

Jeesus kinnitas laste usku. Seda usku saab edendada emotsionaalse turvatunde abil, mida hoolitsevad vanemad oma lastele pakkuda saavad. Kui kodus on lastel luba küsida kõigi asjade kohta, kui kodus on võimalik arutleda igal teemal, siis õpivad nad oskust rääkida kõigest ka Jumalaga. Kui kodu on paik, mis hoolib oma liikmeist, kus kõigi vajadused saavad rahuldatud, kus lapsevanemad on oma lastele nii füüsiliselt kui emotsionaalselt kättesaadavad, õpivad lapsed varult, et Jumala peale saab igas olukorras alati loota. Kui lapsed tajuvad oma kallihinnalisust vanemate silmis, aitab see neil mõista, et ka Jumal väärtustab neid.

Millise hoiatuse annab Kristus neile, kes lapsi haavavad või sunnivad neid patustama? Mt 18:5, 6; Mk 9:42.

Suhtumine või teod laste suhtes, mis kahjustavad neid emotsionaalselt või füüsiliselt, muudavad nii Jumalasse uskumise kui Tema usaldamise noorte jaoks keeruliseks. Kui last kuritarvitatakse seksuaalselt, eriti lapsevanema poolt, puudutab tehtud haav hinge sügavaimaid keeli. Sellele järgneb sageli eluaegne võitlus, kus inimene üritab mõista, mida tähendab Jumala täiuslik armastus või kaaslaste sügav kiindumus. Jumala armu kogemine, elamine tervendavas, mõistvas keskkonnas ja väljaõppinud spetsialistide nõuanded on andnud paljudele sellistele inimestele võimaluse elada täisväärtuslikku elu, vaatamata sedasorti jõhkratele haavadele.

Kuidas mõjutab sinu suhe taevase Karjasega sinu tööd oma karja juures? Milliseid muudatusi pead tegema oma suhtumises lapsesse või lastesse, kellega koos elad või töötad?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White'i raamatust "Adventkodu" peatükk "Valearusaamad ema tööst", orig lk 244-247; raamatust "Child Guidance" peatükk "Discipline and Its Administration", orig lk 221-268.

Issanda perekonna nooremad liikmed. "Sinu lapsed on Issanda perekonna nooremad liikmed – Taevase Isa poolt sinu hoolde usaldatud nooremad vennad ja õed, keda sul tuleb taevaseks eluks ette valmistada ja õpetada." – Ellen G. White, "Child Guidance", lk 251.

Ühest sellisest karistusest piisab kogu eluks. "Vitsa andmine võib olla vältimatu juhul, kui muud karistused jäävad oodatud mõjuta. Sellegipoolest ei tohi ta [lapsevanem] kasutada vitsa, kui on vähegi võimalik sellest hoiduda. Juhul, kui leebemad karistused jäävad siiski ebapiisavaks, tohib kasutada armastuses karistust, mis tooks lapse mõistusele. Väga sageli piisab ühest korrast kogu eluks, näitamaks lapsele, et mitte tema tahe ei juhi elu perekonnas." – Samas, lk 250.

Küsimused aruteluks:

1. Leia viimasest Ellen White'i tsitaadist põhimõtted, mis puudutavad lapse distsiplineerimist. Mida tahaksid muuta suhtes oma lapsega?
2. Kui teie koguduses on üksikvanemate lapsi või lapsi kodudest, kus on viimasel olnud tõsiseid probleeme, siis miks ei võiks teie klass (sobivas olukorras) neid lapsi mingi ühise tegevuse kaudu aidata?

Kokkuvõte: Lapsed on Issanda perekonna nooremad liikmed. Vastutustundlike majapidajatena otsivad kristlikud abielupaarid Jumala juhtimist niisuguste otsuste langetamisel, mis puudutavad laste saamist ja laste hulka, mille eest nad on suutelised korralikult hoolt kandma. Jumal pakub oma Sõnas külluslikult juhtnööre oma majapidajaile, kes täidavad lapsevanema kohuseid. Samuti on neile oluliseks eeskujuks Tema hoolitsus oma rahva eest, nende õpetamine ja distsiplineerimine.

5. õppetükk — 28. jaanuar - 3. veebruar

Jüngrid tegemas jüngrid

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2 Mo 29:38-42; Õp 1:8; 22:6; Mt 28:18, 19; Jh 8:31; 13:35; Ro 8:28; Ef 6:1-4.

Meelespeetav tekst: “Ja kõik su lapsed on Issanda õpilased ning su lastel on suur rahu!” (Jes 54:13, ingl k KJV, NKJV).

Pilk nädalale: Lapsevanemad on kutsutud suunama oma lapsi võtma omaks jumalikke väärtushinnanguid ja tutvustama neile Issandat.

Nii nagu teatejooksja annab meeskonnakaaslastele edasi teatepulga, püüdis ka Mooses anda edasi oma usku neile, kes talle järgnesid. Moosesele oli üks asi väga selge: kodu on asendamatult paik, kus vanemad ja lapsed õpivad usust kinni haarama, selles elama ja sellest kinni hoidma. Rahva tugevus sõltub ustavusest Jumala Sõnale kodus. Läbi terve Pühakirja jääb kõlama mure lastele edasiantava usupärandi pärast, mille nad saavad oma vanematelt ja vanavanematelt. 5. Mooses raamatu teemad kostavad kajana nii Õpetussõnades kui Kirjas efeslastele. Kõik need pakuvad juhatust ja lootust lapsevanemaist jüngritele, kes igatsevad, et nende lastestki saaksid Issanda jüngrid.

Lapsevanemad-jüngrid

Jeesus andis oma jüngritele ülesande minna välja kogu maailma ja teha inimesi jüngriteks. Eelnevalt oli Ta määratlenud jüngrid mõiste.

Uuri Jeesuse jüngrid määratlusi. Kuidas aitab Tema õpetus jüngrid tegemisest ja jüngrid olemisest määratleda kristliku kodu ülesannet? Mt 28:18, 19; Jh 8:31; 13:35; vrd 5 Mo 6:6-9.

Jüngrid on see, kes järgib oma õpetaja õpetust (Jh 8:31). Sedasorti jüngrid tekivad Kristuse kohta käivate tõdede jagamisel teise inimesega, kes võib need omaks võtta. Muijal määratleb Jeesus jüngrid inimestena, kes teavad, kuidas teisi armastada (Jh 13:35). Jüngrid tegemine selle definitsiooni järgi tähendab aidata inimestel saada isiksusteks, kes armastavad Jumalat ja teisi inimesi.

Lapsevanemad kui jüngrid tegijad. Perekeskond on esimene koht, kus ellu viia Jeesuse üleskutset. Lapsevanemate ülesandeks on kutsuda lapsi Jeesuse juurde, et neist võiksid saada Tema jüngrid. Kristliku kodu kohta kehtivad nii jüngrid tegemise kui jüngrid olemise määratlused. Kodu on koht, kust lapsed omandavad oma esimesed tused ja väärtushinnangud. Samuti saavad nad just seal esmakordselt teada, mida tähendab olla armastatud ja ise armastada. Armastusel põhinev suhe oma vanematega, kes tõsiselt armastavad Jeesust ning rakendavad seda armastust ka kõigis oma suhetes teistega, suurendab tõenäosust, et laps kasvab üles armastades nii Jeesust kui teisi inimesi. Sellised lapsed on paremini ettevalmistatud, et olla omakorda head lapsevanemad. Samuti suudavad nad suurema tõenäosusega rajada sõprussidemeid, kus nad võivad edukalt tunnistada Jumalast.

Milline eeldus on vajalik selleks, et lapsevanemad oskaksid oma lapsi vaimulikult juhatada? 5 Mo 6:5, 6; vrd 5 Mo 6:18.

Miks on palju olulisem kasvatada lapsi täiusliku Päästja tundmises kui kasvatada täiuslikke lapsi? Meenuta isiklikke kogemusi seoses evangeeliumi hea sõnumiga. Millise tunnistuse usu kohta tahaksid oma lastele edasi anda?

Vaimulik kasvatus kodus

Kuidas rõhutab Mooses ülitähtsat vajadust keskenduda laste kasvatamisel Jumala tõe jagamisele oma lastega? (5 Mo 6:7). Milliste eriliste ülesannetega on silmitsi viimsete päevade lapsevanemad seistes taevase Töötatud maa piiril?

“Õpeta hoolsalt” (NIV) ja “kinnita kõvasti” (e. k.) on algkeeles sama sõna, mida kasutab 5 Mo 32:41 “ihuma” (e. k.) või “teravaks tegema” (NIV) mõistes. Kui emad ja isad jagavad oma vaimulikku kogemust oma poegade ja tütardega, ihuvad nad teravaks need noored nooled ja aitavad neil valmistuda eesseisvateks vaimulikeks võitlusteks. Paarisväljendid *istuma-käima* ja *magama heitma-üles tõusma* viitavad tõsiasjale, et usus kasvatamine peab olema lakkamatu ja järjekindel ning seonduma kõigi elutoimingutega. Usu jagamine on pikk protsess.

Milline on Saalomoni sõnul tema vanemlike juhtnööride mõte? Õp 2:1-9; 3:5-8.

Usu edasiandmine järgmisele põlvkonnale pole täppisteadus. Ka jumalakartlikud, tähelepanelikud lapsevanemad mõistavad, et nemad suudavad selles mängida vaid üht osa. Laps küpseb ja teeb oma valikud ning lõpuks määratleb oma isiklikud väärtushinnangud. Kristlikud vanemad tahavad anda oma lastele küll valikuvabaduse, kuid samas kardavad mõnikord, et nende lapsed teevad halvad valikud. Õpetussõnad paluvad noortel õppida vanematelt, heita kõrvale noortele omane tulipäisus ja enesekindlus – oma isiklik arusaamine maailma asjadest – ja anda oma elu Jumala kätte. Samas rõhutavad Õpetussõnad inimlikku valikuvabadust ja soovivad jätkuvalt suunata noorte meeli ja südameid selliselt, et need lõpuks valiksid ikkagi Jumala tee.

Kaasaegsed uuringud on näidanud, et lapsevanemad pööravad oma lastele ääretult vähe tähelepanu (mõnikord vaid paar sekundit päevas) ja lapsed omakorda veedavad tohutu aja oma päevast teleri, videomängude ja arvuti ees. **Mida saavad lapsevanemad olukorra muutmiseks ette võtta? Kas kvaliteetaeg koos lastega on vastus esitatud küsimusele? Kuidas saavad vanemad võistelda kõrgtehnoloogiliste mänguasjade, teleri või ükskõik mille muuga, millele kulutatud aega võiks kasutada märksa paremini?**

Kodune jumalateenistus

Milline kogemus hommikuse ja õhtuse jumalateenistusega seoses oli Jumala rahval Vana Testamendi aegadel? 2 Mo 29:38-42. Milliseid vaimulikke eeskujusid võime täna üle võtta iisraellaste iidsetest kommetest?

Aastase talle ohverdamine templis igal hommikul ja õhtul oli kindlaks päeva osaks, mil iisraellased Issandat kummardasid. Neil hetkedel meenutasid nad oma lepingu ajalugu Issandaga ja uuendasid oma usku Jumalasse kui nende Päästjasse. Iga loomohver sümboliseeris Kristuse, maailma algusest tapetud Talle (Ilm 13:8), surma.

“See tava pakub kristlastele eeskju hommiku- ja õhtupalvuseks. Ehkki Jumal ei kiida heaks tühja tseremooniat, milles pole tõelist Jumala kummardamise meelsust, on Tal heameel näha inimesi, kes Teda armastavad, kummardumas hommikul ja õhtul selleks, et paluda andestust tehtud pattude eest ja paluda vajalikke õnnistusi.” – PP 354.

Palve on pereelus väga oluline. Palvetavate perede liikmed, keda lähendab üksteisele ühine usk, saavad üksteiselt jõudu võideldes eluvõitlustes. Nad kogevad rahu, mis on tundmatu perele, kes ei ole teinud Kristusest oma elu keskpunkti. Noorte seas läbiviidud uurimused näitavad, et korrapärane kodune ühine Jumala kummardamine tõstab nende vaimuliku arengu kvaliteeti ja suurendab tõenäosust, et nad võtavad omaks vanemate väärtushinnangud kasvades oma perekonna usupärandi edasivii jaoks.

Parim osa päevast. Ellen White kinnitab, et perekondlik jumalateenimine võib olla päeva parim osa, kui seda tehakse regulaarselt ning see on “lühike ja vaimuga täidetud”, “tõsiselt huvitav” ja “elav”. – “Child Guidance”, lk 521, 522. Kodust teenistust tuleks aegajalt varieerida. Võib lugeda mõned piiblisalmid ja seejärel neid lühidalt kommenteerida, anda võimalus lastel esitada küsimusi, laulda, palvetada; vanemad võivad jagada oma isiklikke usukogemusi. Lastel peab olema võimalus osaleda Pühakirja tekstide, lugude, laulude valimisel ja lugemisel ning muudes toimingutes.

Millised on olnud sinu kõige meeldejääävamad mälestused seoses koduse jumalateenistusega? Kuidas saavad vanemad muuta need teenistused meeldejääävaks? Kuidas annavad laste küsimused võimaluse rääkida usust?

Kütkestav tunnistus sinu lapsele**Loe Õp 22:6. Millist põhimõtet siin rõhutatakse?**

Siinkasutatud sõna *õpeta* on algkeeles lähedalt seotud sõnaga, mis tähendas ämmaemanda tegevust, aidates tõrksal vastsündinul alustada emarinna imemist. Hõõrudes imiku igemeid heamaitselise ainega, näiteks datlimahlagaga, kutsus ta esile imemisrefleksi. “Tee, mida ta peab käima,” tähendab mujal “tarkuse teed” ja “õiguse radasid” (Õp 4:11; 2:20), ehkki kristlikus lastekasvatamist käsitlevas kirjanduses on saanud populaarseks mõelda “tee, mida ta peab käima” all valikut, mille laps teeb vastavalt oma eeldustele. Kokkuvõttes kannab see salm mõtet, et nii nagu ämmaemand meelitab vastsündinu jooma emapiima, tähendab laste ja noorukite kasvatamine jumalike väärtuste muutmist kütkestavaks ja ligitõmbavaks, et noortel tekiks vastupandamatu janu vaimulike asjade järele.

On vanemaid, kellel on Õp 22:6 tõttu tekkinud ääretu süütunne, sest nende lapsed on hüljanud nende usu. Nad süüdistavad end selles, et nende poja või tütre huvi kadumine vaimulike asjade vastu tuleneb nende halvast kasvatuses. Antud juhul tuleb siiski rõhutada, et Õpetussõnad räägivad siin pigem tõenäosusest, mitte tõotustest. Nimetatud õpetussõna ei ole mõeldud viitama sellele, et laste valikud edasises elus on alati kooskõlas nende kasvatuses, olgu see kasvatus siis terviklik või mitte. Selle asemel, et asetada lapsevanemate peale talumatut moraalse vastutuse koormat lapse tuleviku eest (mis iseendast on juba täiskasvanud lapse enda kohus), kannab see õpetussõna mõtet, et lapsepõlves arendatud terve suhtumine vaimulikesse asjadesse saadab inimest sageli kogu tema elu jooksul.

Millist praktilist nõu ja julgustust pakuksid vanemaile, kelle lapsed on läinud Issandast eemale? Kuidas võivad abiks olla järgmistes tekstides leiduvad põhimõtted: Lk 15:11-22; Ro 8:28; 2 Pe 9; Ilm 16:7?

Armastuseteenistus

Millised juhtnöörid on lastele antud Kirjas efeslastele? Millised nõuanded järgnevad lapsevanemaile? Kuidas on need kaks ideaali omavahel seotud? Ef 6:1-4.

Käsk “austa oma isa ja ema” ei ole kristlaste jaoks oma kehtivust kaotanud. Mitmus “vanemad” (Ef 6:1) näitab, et laps peab austama oma mõlemat vanemat. Siin vaadeldakse vastastikust partnerlussuhet laste kasvatamisel – mitte emad üksi ei pea kandma seda vastutust. Apostel lisab ka lapse kuulekuse määratluse – väljendi *Issandas*. Lapsed ei pea kuuletuma oma vanemate niisugustele käskudele ega ootustele, mis on vastuolus kristlike tõekspidamistega (vrd Ap 5:29).

Järgnevad juhtnöörid on mõeldud nii isadele kui emadele, kuid rõhutades siiski isasid. See võib olla tingitud sellest, et enamasti lasub koduse elu juhtimise ja distsiplineerimise kohustus just nendel. Samas võib põhjuseks olla ka tõsiasi, et läbi aegade on nende lastekasvatamise ja võimu kasutamise stiil sageli ärritanud ning kibestanud nende järeלטulijaid.

“Vihale ärritama” (Ef 6:4) tähendab “äratada viha, provotseerida ärritumist, väljavihastama.” Vanemad peavad tunnetama teismeliste laste emotsionaalseid vajadusi ja kehtestama piiranguid just suhete arendamise kaudu. “Õpetades ja manitsedes” (KJV) või “õpetades ja juhendades” (NIV) väljendab vajadust kaasata lapse kasvatamisse nii distsipliin kui jumalikud väärtushinnangud.

Taas kasutatakse siin määratlevat väljendit - *Issanda abil*. Neis salmides kirjeldatud lastekasvatamise põhimõtted on olemuselt kristlikud ning nende tähtsaimaks eesmärgiks on aidata lastel leida suhe Jumalaga ja õpetada neid hindama igavikulisi väärtusi. Kristliku kasvatuse kujundajaks on Jeesuse õpetus. Kristlik lastekasvatus, nagu iseloomustavad antud salmid, on kristlastest lapsevanemate armastuseteenistus oma laste heaks.

Milline on sinu suhe oma vanematega? Millised võimalikud muudatused sinu suhtumises on vajalikud, et kindlustada oma tõeline austus nende vastu?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükk "Laste õnnistamine", orig lk 511-517. Raamatust "Child Guidance" peatükid "Responsibility for Eternal Interests", "Every Home a Church", "Leading Little Children to Christ", "Preparing for Church Membership", lk 471-502;

Pühitsetud usu edasiandmine isalt pojale. "Joosepit oli lapsepõlves õpetatud Jumalat armastama ja kartma. Sageli oli ta oma isa telgis Süüria tähtede all kuulnud lugu öisest nägemusest Peetelis – redelist, mis ulatus taevast maa peale, mida mööda käisid inglid ja Temast, kes oma taevaselt troonilt oli ennast Jaakobile ilmutanud. Talle oli räägitud lugu võitlusest Jabboki koolmel, kus hüljates hellitatud patud, sai Jaakobist võitja ja ta nimetati Jumala vürstiks. ...

Suheldes Jumalaga looduse ja inimestele usaldatud tähtsate tõdede uurimise kaudu, millest ta kuulis oma isalt, kasvas Joosepist mee- ja põhimõttekindel mees." – Ellen G. White "Kasvatus", orig lk 52.

Küsimused aruteluks:

1. Soovi korral võiksid mõned klassikaaslased rääkida oma suhetest vanemate ja/või lastega – mida nad on neist suhetest õppinud sellist, mis võiks teistel aidata parandada oma suhteid vanemate ja/või lastega.

2. Milliste raskendavate teguritega oma väärtushinnangute üleandmisel lastele puutuvad kokku lapsevanemad probleemsetest või üksikvanema peredest, abieludest, kus üks abikaasast on mitte-kristlane või teist usku? Millist praktilist abi võib anda teie klass niisugustes olukordades?

Kokkuvõte: Usu edasiandmine järgmisele põlvkonnale on mure, mis läbib kogu Pühakirja. Kui vanematel on elav usk Jumalasse ja Tema Sõnasse, siis näevad lapsed seda peegeldumas oma vanemate elu igas aspektis.

6. õppetükk — 4. - 10. veebruar

Tarkusesõnad peredele

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 5:3-14; 13:22; 14:26; 17:22; 23:13; 31:10-31; Mt 19:5; 1 Ko 7:3, 4.

Meelespeetav tekst: „Looda Jehoova peale kõigest südamest ja ära toetu omaenese mõistusele! Õpi Teda tundma kõigil oma teedel, siis Ta teeb su teerajad tasaseks!” Õp 3:5, 6.

Pilk nädalale: Õpetussõnade raamat annab soovijaile elujõulist ja praktilist nõu abieluks ja perekonnaeluks.

Õpetussõnade raamat koosneb praktilist laadi juhtnööridest, luulesalmidest, küsimustest ja tarkadest ütlustest. Paljud sealsed mõtted on suunatud peresuhetele ja ka muid sealseid tarkusesõnu saab käsitleda pereelu kohta.

Õpetussõnad on õigupoolest koostatud vanemalt lapsele edasiantava elujuhisena jumalakartlikuks eluks. Nii nagu lapsevanemad võivad kodust kaugel asuvas koolis õppivale pojale või tütrele kirja teel nõu anda, õpetades toimetulekut vanemaist lahus elamise või kooli kõrvalt tööl käimisega, nii on Õpetussõnadki adresseeritud isalt pojale: „Kuule, mu poeg, oma isa õpetust ja ära jäta tähele panemata oma ema juhatust” Õp.1:8.

5 Moosese raamat suunab lapsevanemaid jagama oma tõekspidamisi järgneva põlvkonnaga. Õpetussõnad teevadki seda. Isa sõnades kuuleme meie taevase Isa häält, mis kutsub meid õppima.

Armasta õiget naist

Nimeta abielueelse seksuaalsuhtega või abielutruuduse murdmisega kaasnevaid probleeme ja tagajärgi, millest kirjutab Õp 5:3-14.

Jumalakartlik inimene hoiab (vallaline) ja säilitab (abielus olles) oma sügavaimad tunded ja seksuaalse läheduse abielu jaoks. Õpetussõnad pöörduvad küll otseselt meeste poole, kuid sama mõte kehtib ka naiste kohta – sellest kirjutab Ülemlaul (vrd Ül 4:12-15). Keelatud armastuse võimsat külgetõmbejõudu tuleb vaadelda selle patu kohutavate tagajärgede valguses. Juhuslikul seksuaalsuhtel puudub pühendumise aspekt, mistõttu see jääb kaugele tõelisest lähedusest. Samas raisatakse hoolimatult materiaalseid, füüsilisi ja emotsionaalseid varusid. Ja kõige tähtsam – inimesel tuleb elus tehtud valikute pärast Jumalale aru anda.

Seksuaalne lähedus – Jumala üks suurimaid ande inimestele – on ainuüksi abielu eesõigus (Mt 19:5; 1 Ko 7:3, 4; Heb 13:4). Õpetussõnad võrdlevad abielupaari rõõmu ja rahuldust vastastikusest armastusest kosutava, janu kustutava veega. See vastandatakse pillamisega, mis kaasneb truudusetusega. Väljendi „noorena naine” (Õp 5:18) kasutamine viitab tõsisajale, et noorena sõlmitud abielutöötus peab jääma au sisse ka vananedes. Meest „joovastagu” (19. s) alati oma naise külgetõmbejõud.

Langenud inimeste puhul viivad seksuaalsed ajed neid tihtipeale eemale jumalikust ideaalist seksuaalsuse osas. Ent Jumal on andnud inimestele mõtlemisvõime ja valikuoskuse. Niisugused kiusatused võivad kontrollimatu korral haarata kogu inimese mõttemaailma ja muutuda kinnisideeks. Kindel otsus jääda ustavaks jumalikule plaanile seksuaalsuse osas suudab ära hoida lubamatute seksuaalsuhete tekke. Otsus jääda kogu eluks ustavaks Jumala poolt heakskiidetud seksuaalkäitumisele abielus pole mitte ainult arukas, vaid ka õnnistusrikas.

Millist nõu annaksid inimesele, kes võitleb tema abielu hävitada võiva seksuaalse kiusatusega?

Üleskutse isadele

Pööra tähelepanu Õpetussõnades esile toodud isade iseloomujoontele, millel võivad olla kaugeleulatavad mõjud lastele:

Õp 13:22; 27:23, 24 _____

Õp 14:26 _____

Õp 15:1, 18; 16:32; _____

Õp 15:27 _____

Õp 29:17 _____

Isa iseloom mõjutab otseselt seda pärandit, mille nad oma lastele edasi annavad. Lapsed ootavad oma isalt tuge, pühendunud tähelepanu, juhtimist ja eeskuju. Õpetussõnad ülistavad isasid, kes on usaldusväärsed perekonna ülalpidajad ja targad majandajad. „Kes ahnitseb kasu, toob oma perele häda kaela” (Õp 15:27, NIV) paljudel eri viisidel – isa peab pidama prioriteediks mitte tööd, vaid perekonda. Jumalakartlikud isad püüavad jääda kannatlikuks ja valitseda oma emotsioonide üle. Nad ei unusta, et nende lapsed sõltuvad neist. Nad nõuavad küll oma lastelt distsipliini, kuid ei kuritarvita oma positsiooni. Mis kõige olulisem – pühendunud isad tahavad järgida Jumalat, alistuda Tema armastusele ja Tema Sõna õpetustele, et osata juhtida oma laste jalgu õiges suunas.

Tähtsaim, mida isa oma laste heaks saab teha, on armastada nende ema. Tema ustavus ja jätkuv kiindumus abikaasasse, või siis selle puudumine, omab tohutut mõju laste heaolule alates lapsepõlvest kuni täiskasvanueani.

Õpetussõnade põhiteemaks on ustavus Jumalale, pühendumine abielule ja perekonnale, põhimõtte- ja moraalikindlus nii isiklikus kui ühiskondlikus elus. Edukus ükskõik millisel alal sõltub inimsüdame seisukorrast. Patu ahvatlusi – olgu selleks seks, lodevus, varandus või võim – on tohutult, ent tark abikaasa ja isa otsib abi Jumalalt, et teha jätkuvalt õigeid valikuid.

Miks on siintoodud moraalipõhimõtted olulised igapähele, mitte ainult isadele? Kuidas on sinu teod, nii head kui halvad, mõjutanud ümbritsevaid, eriti lapsi? Millises osas pead olema hoolsam?

Karistamine armastuses

Mida räägivad Õpetussõnad lapse distsiplineerimise ja karistamise vajadusest? Õp 10:17; 23:13, 14; 29:1; 29:15.

Vanemad distsiplineerivad oma lapsi üldjuhul selleks, et nad mõistaksid, milline on üldtunnustatult sobimatu käitumine, et karistada nende sõnakuulmatust, aga mõnikord ka laste käitumisest tingitud piinlikkustunde pärast. Milline on Jumala arusaam oma pere noorte liikmete distsiplineerimisvajadusest? Õpetussõnad asetavad distsipliini tulevikulootuse konteksti (Õp 19:18). Jumalakartlikud vanemad teavad, et nende lapsed on oma olemuselt patused. Vaid üks vägi suudab neid selles aidata ja see on Kristus (vt Ellen G White, „Kasvatus”, lk 29). Kristliku lastekasvatuse ülesanne, kaasa arvatud distsipliin, on juhtida lapsed Jumala juurde.

Toetades õrna taime. Läbi Kristuse vaadates ei ole distsipliin karistus ega autoriteedi väljendusvahend, vaid vabastav juhtimine õigele teele. Jumal tahab, et armastavad vanemad, kes tunnevad patu vägevust, juhiks oma lapsi Kristuse jalajälgedes. Hoolivad lapsevanemad karistavad armastuses, kuid kindlameelselt, piirates ja juhtides lapsi kogu lapsepõlve vältel, nii nagu aednik toetab äsjaistutatud puud, kuni lastel tekib enesekontroll ning nad õpivad usaldama Jumalat ja Tema jumalikku plaani lunastuse, kasvamise ja küpsemise osas.

Millise sõnumi lastevanematele leiame Õp 13:24; 23:13, 14?

Kokkuvõttes mainivad vaid mõned salmid „vitsa” (heeb. *shebet*) laste distsiplineerimise kontekstis. Kristlikku lastekasvatamist käsitlevas kirjanduses on populaarseks mõtteks, et lapsevanem peaks vitsa kasutama laste kasvatamisel nii nagu taevane Karjane, kes kasutab seda oma karja juhtimiseks (L 23:4). Mujal viitab Pühakiri kannatliku õpetamise, püsiva eeskuju, heade ja lähedaste suhete vajadusele, mille kaudu oleks võimalik lastes esile kutsuda muutusi (5 Mo 11:18, 19). Selleks, et distsiplineerimine omaks lapsele parandavat ja vabastavat mõju, peab laps möödapääsmatult tundma oma vanemate armastust tema vastu (Õp 13:24).

Kuidas saavad vanemad parandada olukorda, kus karistus on osutunud liiga karmiks või lapsed on seda väärsti mõistnud, mistõttu pole karistus oma eesmärki täitnud?

Kas on parem elada katusenurgas?

Mil moel heidab Õpetussõnade raamat nalja koduse elu mõne varjukülje üle? Õp 21:9, 19; 27:15, 16. Milline mõju sel huumoril on?

Terve hulk õpetussõnu käsitleb meie suhtumist üksteisesse lähisuhetes. Nende seisukohad on väljatoodud tabavalt ja teravmeelselt, näiteks mõte taipamatust sõbrast, kes „laulab laule raskele südamele” (Õp 25:20) või varajasest pereliikmest, kes „õnnistab” magajaid „valju häälega” (Õp 27:14). Naised, kes loevad salme riikast naisest, tahavad kindlasti lisada mõned mõtted meeste kohta! Nad võivad õigustatult väita, et niisugused ütlused tuletavad meelde üksnes naistest rääkivate õpetussõnade ühekülgust, sest mehed, kellel on naistega võrdne vastutus koduse õhkkonna eest, võivad olla samavõrd riikad kui naised. (Kujutle näiteks, mis tunne oleks olnud elada Kaifase või Annase peres!)

Rõõmus süda on heaks abimeheks. Huumorimeele olemasolu pereelus on ääretult vajalik. Huumor leevendab eluraskusi, alandab pingeid ja stressi. „Rõõmus süda valmistab ihule mõnu, aga rusukspekstud vaim kuivatab luudki!” (Õp 17:22).

Õpetussõnad annavad nii mõneski kohas meile võimaluse naerda häiriva ja ärritava käitumise üle. Võimalik, et kui loetu on pannud meid naeratama (või läbi naeru taipama, et jutt on meist endist), oleme paremini suutelised rääkima oma harjumustest või käitumistavadeist, mis meid ärritavad või häirivad. Teisalt ei tohi huumori abil pisendada ega vältida teemasid, mis vajavad tõsist tähelepanu.

Pisut kõrgenenud kehatemperatuur võib olla kroonilise infektsiooni märgiks. Tülitsemine, naaksumine ja virisemine võivad viidata allasurutud vihale, mida ajendab suutmatuse toime tulla vastastikuse suhte arengutega. Virisemisega püütakse sageli kompenseerida oma partneri autoritaarsust, kontrollivat käitumist ja soovimatust konstruktiivselt suhelda. Kui nakkuskolle likvideeritakse, kaovad ka sümptomid. Kui peres ei püüta probleeme ega üksteist vältida, suhted rajatakse Issanda armastuse alusele ja vastastikune pühendumine tähendab ka üksteise vajaduste ja tunnete avaldamist teineteisele, siis on võimalik jõuda oma viha algpõhjuseni ja see välja juurida.

Miks on naer kodus sedavõrd oluline? Kuidas saab seda kasutada heaks otstarbeks? Kuidas võib naeru kuritarvitada ja kasutada kurja teenistuses? Esitage oma vastused klassis.

Tõeliselt rikas naine

Õpetussõnade raamat lõpeb kiitusega suursuguse iseloomuga naise ülistuseks. Nimeta siin väljatoodud kiiduväärsed omadused. Õp 31:10-31.

Kirjelatud naine on eriline ja sama kehtib ka kasutatud poeetilise keele kohta. Alates Õp 31:10 algab iga salm heebrea tähestiku eri tähega, mida on kokku 22. Siit tajume austusavaldust väärt naisele, kusjuures kogu rahvuslik tähestik suudab hädavaevu raamida tema siirast ülistust!

Õpetussõnade rõhk abiellumisele hea kaaslasega peegeldub rabide õpetuseski: “Mehe kodu on tema naine.” “Tubli naine on oma mehe kroon, aga häbitu on otsekui mädanik tema luudes!” (Õp 12:4). Õpetussõnade lõpus on ideaaliga seotud paljud erinevad oskused: kanga valmistamine, kinnisvara ost, põllumajanduslikud tööd, kodused tööd ja finantstegevus. Peale selle hoolitseb ta hästi oma pere eest. Tema pere armastab ja kiidab teda.

Enamiku naiste puhul ei saa nõuda kõikide nimetatud annete olemasolu, samuti pole need standardiks, mille järgi mehed oma naisi peaksid mõõtma. Nende võimete ja omaduste nimetamise kaudu tahavad Õpetussõnad meile edasi anda tähtsaima, mis kehtib nii naiste kui meeste puhul: inimese väärtuse määrab tema usaldusväärsus, hoolivus, ustavus, südameheadus ja töökus. Sellise elu saladus peitub vastavalt Õp 31:30-le tõsiasjas, et ta “kardab Jehoovat.”

Õp 31:10 kasutatud sõna “tubli”, (KJV: “võoruslik”) tähendab algkeeles tugevust, võimsust, jõukust. L 62:10 on sama sõna tõlgitud “jõukus” ja Joosua 1:14 “võitlusvõimeline”. Boas nimetab Rutti “tubliks” (Ru 3:11) naiseks. Õp 31:10 kasutab seda sõna mänguliselt ka jõukuse tähenduses. Tõeline jõukus peitub iseloomus, isiksuse terviklikkuses ja Issanda kartuses. Kõik see ületab määratult kalliskivide väärtuse.

Nimeta “võitlusvõimelisi” ja “tublisid” naisi, kes on mõjutanud sinu elu. Millega täiendaksid jumalakartlike naiste iseloomu-omaduste, vooruste ja oskuste nimekirja?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White'i raamatust "Adventkodu" peatükk "Abielu eesõigused ja kohustused", orig lk 121-128; raamatust "Kasvatus" peatükk "Käsitöö õpetamine", orig lk 214-222.

Hoia oma südant taevas. "Kristlased peavad suurima hoolega hoidma oma südant. Nad peavad endas kasvatama armastust mõtisklemise vastu ja väärtustama pühendumise vaimu. Paljudele näib mõtisklustes, Pühakirja uurimises ja palves veedetud aeg ajaraiskamisena. Soovin, et te kõik näeksite neid asju Jumala valguses, sest siis asetaksite te taevase kuningriigi oma elus tähtsaimale kohale. Oma südame hoidmine taevas elavdab kõiki andeid ja teeb elavaks teie kohustused. Püsivalt taevaste asjade üle mõtisklev meel elavdab ja innustab kõiki sinu püüdlusi. ... Vaimulike saavutuste osas oleme kõik kääbused. [Ef 4:13]." – Ellen G. White'i komm, 3BC, lk 1157.

Küsimused aruteluks:

1. Paljusid kristlasi on võitluses kiusatuste vastu aidanud tugigruppide võrgustik. Kuidas aitavad teiste palved suurendada palve ja piibliuurimise väge ning oskust toetuda Pühale Vaimule?

2. Lugege klassis üksteisele ette oma vastused küsimusele kolmapäevase osa lõpus. Arutlege oma vastuste erinevuse üle.

3. Milliseid omadusi vastandina Õp 31. peatükile kiputakse tänases kultuurikontekstis naiste juures ülistama? Kuidas ennast kaitsta sellise alandava suhtumise omaksvõtmise eest?

Kokkuvõte: Õpetussõnade raamat edastab mitme põlvkonna jumalakartlike meeste ja naiste tarkust, kes väärtustasid ustavust Jumalale, aga ka inimese vaba tahet. Needsamad tarkusesõnad kutsuvad järeltulevate generatsioonide inimesi austama Jumalat ja tegema arukaid valikuid, mis tugevdavad abielu ja perekonnaelu.

7. õppetükk — 11. - 17. veebruar

Kuninglik armastuse laul

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Ülemlaul.

Meelespeetav tekst: “Pane mind pitseriks oma südamele, pitseriks oma käsivarrele! Sest armastus on tugev nagu surm, armukadedus julm nagu surmavald! Selle lõõsk on tulelõõsk” (Ül 8:6).

Pilk nädalale: Paljude meelest shokeeriva avameelsusega õpetab Saalomon avastama seksuaalse armastuse kaunidust abielus.

Sissejuhatus. Saalomoni Ülemlaul kirjeldab tunde hellades väljendites seksuaalsuse kütkestavust, kirglikkust ja oivalisi naudinguid. Kindlasti võime tänapäeval, mil kogu ühiskond on kalduv halvustama abielu ja madaldama armastuse väärtust, olla tänulikud selles Piibli osas leiduvate juhtnööride, arusaamade ja innustuse eest.

Saalomoni kirjutatud Ülemlaul on kutse siseneda laulatatud abielupaari intiim-maailma. Nad ei tunne oma seksuaalelust rääkides piinlikkust, kuigi see poem kasutab nende rõõmude küllase armastuse väljendamiseks avameelselt otseseid metafoore ja sümboleid. Ülemlaulu avatus on kooskõlas Pühakirja seisukohaga, et seksuaalsus on lahutamatu osa elust. Pealegi – kuna Kristuse lunastus hõlmab isiku tervikuna, saavad Tema järelkäijad usaldada Püha Vaimu juhtimist, püüdes muutuda vabamaks selle tundliku, kuid olulise, eluga tihedalt põimuva teema suhtes.

Jagamatu elu

Kuidas iseloomustaksid sa järgmiste lõikude alusel Piibli arusaama inimkehast? 1Ms 2:7; L 63:2; 84:3; 1Kr 6:19, 20; 1Ts 5:23.

Mõned religioonid usuvad dualismi (kahesüõpetus) filosoofiat, mis näeb inimkeha probleemina vaimu elu jaoks. Kuid pühakirjas on inimkeha, kaasa arvatud selle seksuaalsus, lahutamatu inimese olemuse juurde kuuluv. Elu on “ihu” ja “vaim” (1Ms 2:7). Laulja pühendab kogu oma olemuse Jumala teenimisele (L 63:2; 84:3). Kogu isiksus peab olema pühitsetud, eraldatud Jumala kavatsatud püha eesmärgi jaoks.

See positiivne arusaam inimihust, kaasa arvatud seksuaalsuhted, peegeldub saalomoni Ülemlaulus. Kuidas väljendavad järgnevad tekstid seda hoiakut? Ül 1:2, 13; 2:6; 5:10-16; 7:1-9.

Kogu selle pühitsetud teksti kaudu imetletakse inimihu. Abielupoolte armastuse füüsilistes aspektides ei ole midagi piinlikku. Emotsioonide täielik kirjeldus esitatakse avameelselt.

Suurema avatuse suunas seksuaalse teema käsitlel. Paljudes kultuurides eksisteerivad tugevad seksuaalsust puudutavad tabud. Seetõttu on abielupaaridel sageli raske intiimelus normaalselt suhelda. Samuti võetakse sageli lastelt võimalus saada teavet seksuaalsuse kohta kristliku kodu miljöös, kus jumalikke väärtusi on võimalik ühendada täpse infoga. Piibli avatus seksuaalsuse suhtes kutsub Jumala rahvast üles suuremale vabadusele selle teema osas, nii et seda elu olulist aspekti koheldaks Looja suurele kingile sobiva austuse ja väärtustamisega.

Mil moel saame end kaitsta kultuuriliste ja moraalsete jõudude vastu, millised kas ei pea seksuaalsust millekski muuks kui alandavaks loomalikuks kireks või vaatavad sellele kui millelegi häbiväärsele, millest ei peaks kunagi räägitama? Kuidas osutab Piibel, et mõlemad äärmused on väärad?

Armastuselaulu armastused

**Kirjelda Ülemlaulus esitatud erinevaid aspekte armastusest. Ül
1:2, 13; 2:10-13, 16; 3:11; 4:1-7; 5:16; 6:6; 7:1-9; 8:6, 7.**

Sõprus armastuses. Ülemlaul näitab, kuidas sõbrad veedavad koos aega, suhtlevad avalikult ja hoolitsevad teineteise eest. Saalomoni Laulus saavad kaks sõpra abiellunud partneriteks. Naine teatab: “Niisugune on minu sõber” (3:16). Sõna “sõber” väljendab kaaslaseks olemist ja sõprust ilma seksuaalse partnerluse ülemtoonideta. Õnnelik on mees või naine, kelle abikaasa on talle kallis sõber.

Läbi kogu poeemi annavad intiimsed komplimendid ja armastavad viited edasi tugeva ligitõmbavuse olemasolu, füüsilist ja emotsionaalset naudingut, mille mees ja naine teineteises leiavad. Loomulikud romantilise armastuse intiimsused on Looja and, et aidata partnereid teineteisega abielus tihedalt siduda. Kui partnerid on avatud jumaliku armastuse toimimisele nende südames, “puhastatakse ja õilistatakse nende inimlik armastus.” – AH 99.

Need salmid edastavad ka ülevaimad mõtted armastuse kohta. Siiski ei ole tõeline armastus inimsüdamele loomulik; see on Püha Vaimu and (Rm 5:5). selline armastus ühendab mehe ja naise püsivaks liiduks. See on pühendunud armastus, mida meeleheitlikult vajatakse vanema-lapse suhtes, et luua noores hinges usalduse tunne. See on see ennast kinkiv armastus, mis seob usklikud kokku Kristuse ihus. Ülemlaul kutsub meid muutma selle armastuse tegusaks jõuks meie suhetes.

Kuidas peegeldab sedalaadi lähedane sõprus sellele omasel viisil meile võimalikku lähedast sõprust Jumalaga? Millised on mõningad paralleelid (näiteks aja koos veetmine, enese täielik üleandmine, jne)? Milliseid teisi paralleele saab leida?

Armastav tundmine

Paljud on näinud Ülemlaulus teatud “tagasipöördumine Eedenisse”-teemat. Kuigi kirjeldatav paar ei ole esimene mees ja naine, meenutab see poeem muistset rohuaeda. Jumala plaani, et nad oleksid “üks liha” (1Ms 2:24, 25), kirjeldatakse läbi ja läbi delikaatsetes kujundites ja sümbolites.

Kuidas esitab Ülemlaul vastastikuse pühendumise abielupaari intiimelus? Ül 4:7-5:1. Kuidas sarnaneb sellele Pauluse juhtnõor 1Kr 7:3-5?

Saalomon kutsub oma pruuti: “Tule minuga” (Ül 4:8). Tema pruut reageerib sellele. Hiljem kutsub pruut teda: “Mu kallim tulgu oma rohuaeda” (s. 16). Sellele reageerib peig (5:1). Siin õpetab Pühakiri, et selles lähedases vahekorras ei pea olema mingit sundi ega manipuleerimist. Sellesse vahekorda astuvad mõlemad partnerid vabatahtlikult ja armastavalt. Minu rohuaed on tema rohuaed.

Saalomon ja *Sulamit* on nimed, mis on tuletatud heebrea “shalom’ist” – rahu või terviklikkus. Nende imetus on vastastikune (4:1-5; 5:10-16). Võrdsusele nende suhetes osutab isegi rööbik-ridade ja -salmide poeetiline stiil. Lepinguliidu väljend “mu kallim on minu ja mina kuulun temale” (2:16) kajastab Eedeni väljendusviisi: “See on nüüd luu minu luust ja liha minu lihast” (1Ms 2:23).

Kuidas rikastab lähedase abielusuhte kirjeldamine “tundmisena” meie arusaama meie suhtest Jumalaga? 1Ms 4:1, 25; 1Sm 1:19; Lk 1:34; Jh 17:3; 1Kr 8:3.

Piibel kasutab sõna “tundma” abielupaari intiimsuhetest rääkides. Selles armastavas tundmises pakutakse teisele enda olemuse varjatunud sisemised sügavused. Mitte üksnes kaks ihu, vaid ka kaks südant ühendatakse üheks lihaks. *Tundmine* kirjeldab ka suhet inimeste ja Jumala vahel. Mõtiskleva kristlase jaoks võimaldab unikaalne ja õrn abieluline tundmine selle kaasluse, pühendumise ja ääretu rõõmuga sügava pilguheidu kõige ülevamasse ja pühamasse saladusse üldse, milleks on Kristuse ja koguduse ühendus.

Armastus õigel ajal

Uuri järgmisi lõike ja kommentaare. Siis tee enda isiklikud tähelepanekud. Kuidas liituvad need piibelliku õpetusega, et seksuaalne intiimvahekord tuleb hoida abielu jaoks? Võrdle 1Ms 39:7-9; Õp 5.

“Müür” või “uks”? (Ül 8:8-10). Sulamiti lapsepõlves mõistatasid tema vennad, kas ta avab enese teistele nagu uks või kaitseb müürina enda puhtust. Nii enne abielu kui abielus olles on ta otsustanud olla müür, hoides iseenese üksnes oma abikaasale. Selline otsus võimaldas tal olla “otse õnnetoojaks” (s. 10). “Rahu” (heeb. *shalom*) on sõnamäng tema nime ja Saalomoni nime kohta ning tähendab terviklikkust või täiuslikkust.

Suletud rohuaed (Ül 4:8, 16; 5:1). Haljendav rohuaed sümboliseerib selles poemis abielunaist. Pulmaööl kinnitab tema abikaasa talle, et ta on “suletud rohuaed, pitseriga kinni pandud allikas” (4:12). “Kujund aiast müüride taga ja lukustatud väravaga vihjab selle ala ligipääsmatusse kõigi jaoks peale nende, kellel selleks õigus. ... Siin kõneleb pitseeritud allikas ja suletud rohuaed süütusest. See abielupaar, lähenedes nende armastuse lõplikule teostumisele, ei ole veel küündinud intiimsuse selle tasandini.” — G. Lloyd Carr, *The Song of Solomon* (Downer’s Grove, Ill: Inter Varsity Press, 1984), p. 123.

Oma kiindumuste valvamine. Teatava poeetilise juhtlausena ütleb pruut hoiatavad sõnad “Jerusalemma tütardele” seoses füüsilise intiimsuse hetkedega oma abikaasaga: “Ärge eksitage ega äratage armastust enne kui see ise tahab” (Ül 2:7; 3:5; 8:4). Tõenäoline mõte on: ära alusta armastava vahetusprotsessiga enne sündsa olukorra saabumist. Need salmid liituvad teistega, mis kutsuvad noori ja vanu suhtuma eitavalt abielueelsesse ja abieluvälisesse seksuaalsesse intiimsusse.

Milline rõõmusõnum on olemas neile, kes kahetsevad oma vääraid valikuid seksuaalses sfääris? 1Jh 1:9; vrd. L 103:12; Js 55:7; Jh 8:11.

Milliseid praktilisi samme saavad astuda need, kes on vallalised, ja need, kes on abielus, et hoida ja säilitada intiimne seksuaalvahekord abielu jaoks?

Looja kingi kaitsmine

Jumalal oli inimeste loomisel meeste ja naistena (1Ms 1:26-28) eriline eesmärk. Kuna igaüks kannab Tema kuju, peegeldab sooliste vastaspoolte liitumine abielu näol üheks lihaks erilisel moel ühtsust Kolmainuses. Mehe ja naise ühendus hoolitseb ka uue elu sündimise eest — originaalne jumaliku kuju inimlik väljendus.

Millise hoiaku võtab Piibel Looja plaaniga sobimatute seksuaalsete tavade suhtes? 3Ms 20:7-21; Rm 1:24-27; 1Kr 6:9-20.

Pühakiri taunib kõike, mis muudab või hävitab Jumala kuju inimeses. Asetades teatud seksuaalsed harjumused väljaspoole piirmorme, juhib Jumal oma rahvast seksuaalsuse õigete eesmärkide suunas. Kui inimlik kogemus vastandatakse Jumala eeskirjadega, tunnistatakse inimene süüdi patust.

Milline juhend antakse kristlastest usklikule suhtumises nende seksuaalsusse ja teiste omasse langenud maailmas? Rm 8:1-14; 1Kr 6:15-20; 2Kr 10:5; Gl 5:24; Kl 3:3-10; 1Ts 5:23, 24.

Usklikud ootavad vabastamist patu rikutusest Kristuse taastulekul. Nad ootavad usus, arvates end surnuks patule kristuse surma läbi ristil ja elavat Temas Tema ülestõusmise läbi. Lakkamatu palvetamise, valvamise ja Vaimu väe läbi kohtlevad nad oma patust olemust ristilööduna ja püüavad kuuletuda Kristusele oma mõtetes. Nad tunnistavad Jumala omandiõigust nende ihule ja seksuaalsusele ning kasutavad neid vastavalt Tema jumalikule plaanile.

Meie seksuaalsuse alistamine Jumalale. Jumal andestab neile, kes pattu kahetsevad (1Jh 1:9). Evangeelium võimaldab inimestel, kes olid varem hõivatud valimatuse ja patuse seksuaalsusega, olla osa usklikte osadusest. Kuna patt on sedavõrd moonutanud suhtumise inimese seksuaalsusse, võivad mõned näiteks valida elu pigem abielutuna, kui saada hõivatud mingite seksuaalsuhetega, mis on Jumala Sõnas keelatud.

Kuidas peaksime meie kogudusena suhtuma, näiteks, homoseksuaalidesse? Kuidas peaks nende isiklik hoiak nende seksuaalse suunitluse suhtes mõjutama meie vastust?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Armastus ja seksuaalsus inimkogemuses”, *Mind, Character and Personality*, vol. 1, pp. 218-239.

Tõeline armastus. “Tõeline armastus on üllas ja püha põhimõte, oma olemuselt täiesti erinev hetkeimpulsi ajel süttivast kirest, mis sulab karmi katsumuse ees. Oma kohustuste ustav täitmine vanematekodus valmistab noored ette eluks *oma* kodus. Harjutagu noored vanemate juures enesesalgamist, lahkust, viisakust ja kristlikku vastutulelikkust. Nii säilib armastus südames soojana ja inimene, kes sellisest kodust välja läheb, et oma perekonda rajada, teab, kuidas edendada selle inimese õnne, kelle ta on valinud elukaaslaseks. Siis ei ole pulmadele järgnev abielu armastuse lõpp, vaid selle algus.” – Ellen G. White, PP 176.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on oluline kristliku sõnumi kontekstis esitada seksuaalset kasvatust? Kuidas saavad vanemad ja teised noortega tegelejad täita paremini oma kohustust juhtida noori tundma tõe selles valdkonnas?

2. Ühiskond, AIDS, purunenud kodud, ... see loend jätkub, puudutades patuste seksuaalsuhete mõju. Kuidas saate klassiga aidata praktilisel moel neid, kes on kannatanud nende väärvalikute tõttu?

Kokkuvõte: Ülemlaul on täis õppetunde lähedastest suhetest koos soovitustega sõpruse, kuid eriti abielu jaoks. Kuningliku paari armastuse lõplik teostumine poeemis õhutab abielupaare teineteise tundmise sügavamate tasandite suunas ja kutsub iga inimese südant suuremale lähedusele Jumalaga.

8. õppetükk — 18.-24. veebruar

Võtmed perekondliku ühtsuse jaoks

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 33:12-14; Ru 1:16-18; Jh 17:21-26; Gl 3:28; Ef 2:11-22; 5:21-6:9.

Meelespeetav tekst: “Et nemad kõik oleksid üks, nõnda nagu Sina, Isa, minus ja mina Sinus, et nemadki meis oleksid ja maailm usuks, et Sa mind oled läkitanud” (Jh 17:21).

Pilk nädalale: Piibel ülistab Kristust suure keskmene, kes sõlmib kokku kõik katkenud suhted Iseenese ihus ristil.

Elu Jumala perekonnas peaks aitama meid kasvada hoolivamaks kodus, sest mõlemal puhul peaksid toimima samad põhimõtted – armastuse, alandlikkuse, isetuse ja teistest hoolimise põhimõtted. Kõik see ei toimu automaatselt. Vastupidi, meil kõigil tuleb pidevalt võidelda oma langenud olemuse patust ja isekate kalduvustega.

Kuigi Jeesuse Kristuse ihus ristil on kogu inimkond lepitatud Jumalaga ja üksteisega (Ef 2:13-16; Kl 1:21-23), tuleb meil tegelikult iga päev võtta isiklikult omaks Kristuse arm, mis ainsana saab muuta selle ühtsuse elavaks kogemuseks kõigile, kes seda usus otsivad. See peab olema meie elu igapäevane kogemus. Õnneks võib see Kristuse armu läbi toimuda. Meil tuleb siiski otsustada olla selline, millisena Issand soovib meid näha.

Kristus — keskpunkt

Millist näidet kasutab Paulus, et kirjeldada seda uut ühtsust, mis eksisteerib inimeste vahel Kristuses? Mil moel on Kristus teinud “kahest” “ühe”? Ef 2:11-22; vt ka Gl 3:28.

Kristuse rist kõrvaldab need barjäärid, mis lahutavad inimesi üksteisest. Vaheseinad eraldasid kummardajaid juuditemplis — mehi naistest ja juute paganatest. Kirjeldades juutide ja paganate ühtsust Kristuses, kasutas Paulus väljendusviisi, mis sobis võrdselt teiste jagunemiste suhtes rahvaste, rahvusgruppide, ühiskonnakihtide ja sugude vahel. “Et ta need kaks looks enese sees üheks uueks inimeseks, tehes rahu” (Ef 2:15) — see on rõõmusõnum, mis aitab abielupaaridel jõuda tõelise ühe liha ühtsuse kogemiseni abielus. Nii võivad usu läbi Kristusesse kogeda lepituse rahu ka pikka aega lõhenenud olnud perekonnad.

Üks asi on tsiteerida piiblitekste ühtsuse kohta Kristuses; täiesti teine asi on selle tegelik kogemine. Millised Kristuse poolt meie ellu toodavad praktilised muutused võimaldavad meil kogeda meile töötatud üksolemist ja ühtsust? (vt näit. Rm 6:4-7; 2Kr 5:17; Ef 4:24-32).

“Joonista suur ring, mille piirjoonest tõmba keskpunkti palju jooni. Mida lähemal on need jooned keskpunktile, seda lähemal on need üksteisele. ... Mida lähemale tuleme Kristusele, seda lähemal oleme üksteisele.” — Ellen G. White, AH 179.

“Isa ja poja, mehe ja naise vahel ... seisab Vahemees Kristus, hoolimata sellest, kas nad on võimelised Teda tunnustama või mitte. Meie ei saa rajada otsest kontakti väljaspool meid endid teisiti kui Tema kaudu, Tema Sõna kaudu ja meie järgnemise kaudu Temale.” — Dietrich Bonhoeffer, *The Cost of Discipleship* (New York: The MacMillan Company, 1963), p. 86.

Kui lähedal selle ringi keskpunktile on sinu perekond või koguduse perekond? Mis peab kaduma, selleks et suhted oleksid sellised nagu peaksid?

Üheks saamine Tema armastuse läbi

“Ent teid kasvatagu Issand ja tehku teid rikkaks armastuse poolest üksteise vastu ja kõikide vastu” (1Ts 3:12).

Jeesus palvetas Isa poole, et Tema järelkäijad oleksid “üks, nõnda nagu meie oleme üks” (Jh 17:22). Võta kokku Jeesuse poolt siin öeldu, keskendudes eriliselt armastuse rollile selle üksiolemise saavutamisel.

Selles palves oli Jeesusel mõttes ühtsus Tema järgijate vahel. “Agape” on Piibli sõna Jumala armastuse jaoks, kasutatuna selles palves ja paljudes teistes Uue Testamendi tekstides. Selline armastus on Jumala tõeline olemus (1Jh 4:8) ja see määratleb Jeesuse järgijad (Jh 13:35). Jumala armastus ei ole patusele inimsüdamele loomupärane. See tuleb kellegi ellu, kui Jeesus elab temas Püha Vaimu läbi (Rm 5:5; 8:9, 11).

“Et te armastaksite üksteist nõnda nagu mina teid olen armastanud” (Jh 15:12). Jünger Johannes, kes need sõnad kirjutas, oli varem mitte armastav, vaid uhke, auahne, kritiseeriv ja ägedaloomuline (Mk 3:17; Lk 9:54, 55; vt ka “Ajastute igatsus”, orig. lk. 295. Hiljem elus meenutas ta, kuidas Jeesus teda neile omadustele vaatamata üha armastas. Jeesuse armastus muutis vähehaaval Johannese, võimaldades tal kristlikus ühtsuses teisi armastada. “Me armastame, sest Tema on meid enne armastanud” (1Jh 4:19), kirjutas ta ja samuti: “Kui Jumal meid nõnda on armastanud, siis peame ka meie üksteist armastama” (s. 11).

Loe 1Kr 13:4-8. Püüa asetada oma nimi sinna, kus esineb sõna “armastus”. Kui hästi see sobib? Palu Jeesust tuua need armastuse omadused sinu ellu Tema Vaimu läbi. Milliseid muutusi võiks Vaim ajendada sind tegema, et jõuda selle kristliku ideaalini?

Isekus kui perekonna hävitaja

“Kui uhkus ja isekus kõrvale heidetaks, taanduks viie minutiga enamik raskusi.” — EW 119.

Inimestena on meie olemus patu läbi rikutud. Võib-olla on selle rikutuse suurim näide isekuse needus. Me näime olevat sündinud isekana; me võime selle reaalsust näha väikestes lastes, kes põhiolemuselt on enesekesksed. Mina, mina, mina... Täiskasvanuks saanuna võib see omadus avalduda mõnel üsna hirmutaval moel, eriti kodus.

Muidugi, Jeesus tuli seda muutma (Ef 4:24). Tema Sõna töötab, et me Tema läbi ei pea laskma end valitseda sellel hävitaval iseloomujoonel. Kogu Tema elu on täiuslik eeskju isekusetust elust. Sel määral, mil me püüdleme Tema eeskju poole (1Jh 2:6), võidame kalduvuse elada üksnes iseenda jaoks.

Otsi järgnevad tekstid. Mida räägivad need meile isetu elu elamise kohta?

Fil 2:3-5 _____

1Jh 3:16-18 _____

Nagu Ellen White eelpool ütles: kui uhkus ja isekus kõrvale pandaks, võidaks väga paljud probleemid kiiresti lahendada kaua enne, kui need “mädanema” ja “käärima” hakkavad ja lõpuks millekski räpaseks muutuvad. Kõik perekonnaliikmed, eriti vanemad, peaksid puhastuma (Õp 16:6) sellest patust Risti jalamil (suurim eeskju isetusest terves universumis), isegi kui see tähendab pidevat naasmist Risti juurde ja palves põlvitamist — uss, pisarates ja alistumises.

Kui palju aega veedad sina Risti juures, võideldes mistahes isekuse ilmnemise vastu oma elus? Mil moel aitab see salm (Mt 7:16) sulle näidata, kas oled veetnud siin küllaldaselt aega?

Allaheitlikkus

Milline nõuanne on Paulusel alandlikkuse ja teenimise kohta suhetes? Ef 5:21. Kuidas aitab see hoiak sinu arvates kaasa ühtsusele koguduses? Miks on see väga oluline kodus? Ef 5:22-6:9.

Sõna “allaheitlik” (Ef 5:21) tähendab iseenese alandlikku asetamist teise inimese ette vabatahtliku otsuse alusel. See ainulaadne põhimõte sai alguse Kristusest (Mt 20:26-28; Jh 13:4, 5; Fl 2:5-8) ja iseloomustab kõiki neid, kes on täidetud Tema Vaimuga (Ef 5:18). “Reveranss Kristusele” on see, mis ajendab inimesi sel moel alla heitma (s. 21). Vastastikune järeleandmine oli ja on üha revolutsiooniline kristlik õpetus sotsiaalsuhete osas. See rakendab ellu vaimuliku reaalsuse, et kõik on üks Kristuses; ei ole ühtki erandit.

Perekondlik põhimõte. Kristliku allaheitlikkuse kontrollpunkt on kodu. Kui see põhimõte kodus toimib, toob see esile dramaatilise muutuse koguduses. Paulus asub peale sissejuhatust allaheitlikkuse põhimõttele koheselt arutluse juurde selle rakendamisest perekondades.

Efesose 5:22-6:9 adresseeritakse kolmele suhtluspartnerite paarile — kõige tavalisematele, kuid ometi kõige ebavõrdsematele suhetele ühiskonnas. Kavatsus ei ole tugevdada olemasolevat sotsiaalset süsteemi, vaid näidata, kuidas toimib Kristuse usu viljelemine, kui eksisteerib põhjalikult erinev usklike tahtest tulenev allaheitlikkus üksteisele.

Miks sinu arvates pöördub Paulus pidevalt esimesena nende poole, kes on ühiskonnas sotsiaalselt nõrgemad — naised, lapsed, orjad? Kirjuta neist igaühe kohta iseloomustav fraas seoses allaheitlikkusega.

Ef 5:22 _____

Ef 6:1 _____

Ef 6:5 _____

Sotsiaalselt suurema võimuga poolte – abielumeeste, vanemate, isandate – poole pöördutakse alati järjekorras teisena. Igaüks neist saab valitsevale kultuuritaustale täiesti ebatavalise juhise. Need juhtnöörid kindlasti häämmastasid esimese sajandi usklikke. Need a) võrdsustasid tausta b) tasandasid maapinna Risti ümber ja avasid tee tõelise üksiolemise kogemisele suhetes.

Elades armastuses, mida töötame

Lõpuks rajaneb perekonna kokkukuuluvusjõud ja ühtsus perekonna-liikmete pühendumisele, alustades abielupartnerite kohustumisega hoolitseda teineteise eest. Kurvastaval moel on Piibli ajalugu ülepuistatud näidetest täitmata töötuste, murtud lubaduste ja kohusetunde puudumise kohta seal, kus see pidanuks toimima. Pühakiri sisaldab samuti liigutavaid näiteid tavalistest inimestest, kes Jumala abiga pühendasid end sõpradele ja perekondadele ning pidasid oma töötusi!

Vaatle järgnevaid perekondi ja nende pühendumise taset. Mil moel oleks võinud pühendumine mõnedes perekondades olla suurem? Mis õhutas osutatud pühendumist teistes?

Vanema-lapse pühendumine (1Ms 33:12-14; 2Ms 2:1-10). _____

Venna-õe pühendumine (1Ms 37:17-28). _____

Perekondlik pühendumine (Ru 1:16-18; 2:11, 12, 20; 3:9-13; 4:10, 13). _____

Abieluline pühendumine (Ho 1:2, 3, 6, 8; 3:1-3). _____

Kui me pühendame end teisele inimesele nagu abiellumisel või otsuses sünnitada või adopteerida laps, on vajalik iseenese tahtlik alistamine, et langetada tulevikku muutev otsus – alistumine teatavale ohjeldamisele meie elu olulises osas. Seadused võivad ohjeldada negatiivset käitumist, kuid abielu- ja perekonnasuhted vajavad armastust, et võimaldada neil edeneda.

Mida tähendab Jeesuse pühendumise-kohustumise töötus (Hb 13:5) sulle isiklikult? Milline mõju peaks Tema kohustumisel sinu suhtes olema sinu kohustumisele Tema, sinu abikaasa, su laste ja su kaasusklike suhtes?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Püha ring”, *Adventkodu*, orig lk 177-180.

Ühtsus — esmane töö. “Kristlaste esmane ülesanne on olla ühendatud perekonnas. ... Mida lähedasemalt on pereliikmed ühinenud nende kodustes toimingutes, seda julgustavam ja abistavam on mõju, mida isa ja ema ning pojad ja tütreid avaldavad väljaspool kodu.” — AH 37.

Perekonnaühtsuse saladus. “Jagunemised ja lahkkelid perekondades ja koguduses on eraldumine Kristusest. Tulla lähemale Kristusele tähendab tulla lähemale üksteisele. Tõelise ühtsuse saladus koguduses ja perekonnas ei ole diplomaatia, juhtimiskunst ega üliinimlik pingutus võitmaks raskused — kuigi paljus võib olla tegemist ka sellega — vaid ühendus Kristusega.” — Samas, lk 179.

Küsimused aruteluks:

1. Kõnelge praeguses ühiskonnas olevaist jõududest, mis töötavad vastu perekonna ühtsusele. Milliseid praktilisi lahendusi pakud sa perekonnale, kes võitleb nende mõjude vastu?

2. Kas leidub teie koguduses mõni äsja lagunenu perekond? Kui nii, mida saate klassina teha, et aidata iga selle liiget sellel kriisi ajal?

3. Vestelge allaheitlikkuse mõiste üle. Kuidas tuleb seda mõista kristlikus kontekstis? Kuidas on seda põhimõtet kuritarvitatud?

Kokkuvõte: Piibel ülistab Kristust suure keskpunktina, kes sõlmib kõik katkenud suhted kokku Iseenda ihus Ristil. Tema armastus tõmbab ja võidab patused, ühendades nad südamlikus ja hoolitsevas osaduses, mis hämmastab maailma ja austab Jumalat.

9. õppetükk — 25. veebruar - 3. märts

Rahu ja kosutuse asupaigad

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: L 37:8; Mt 5:22; 12:1-14; 18:15-18; Mk 7:6-13; Fl 2:1-16; Kl 3:12-15.

Meelespeetav tekst: “Rahu ma jätan teile; oma rahu ma annan teile; mina ei anna teile nõnda nagu maailm annab. Teie süda ärgu ehmugu ja ärgu mingi araks” (Jh 14:27).

Pilk nädalale: Piibel pakub meile põhimõtteid, mille rakendamine aitab viia miinimumini perekondlikud konfliktid ja rahutused.

Sissejuhat. Koolilapsed proovisid uut kiike. Suuremad ja raskemad istusid kiige keskkoha poole, kergemad asusid laua otstes. Kuna igaühel oli sobiv paik, sai iga laps kiigel “ratsutamisest” mõnu tunda. Kõik oli tore seni, kuni mõned üleannetud suuremad poisid näisid lõbu tundvat tüdrukute nagu kaltsunukkude kõrgele lennutamisest, kuni need kiljudes kiige peatamist nõudsid. Siis hakkasid poisid kuhjas kiigelaua otstes istuma, püüdes sel moel teist laua otsa üles kaaluda, võttes seega kõigilt kiikumise mõnu. Peagi muutus kiik, mis mõeldud valmistamiseks palju rõõmu, ebameeldivaks paigaks. Mitte keegi ei soovinud enam sellel kiikuda.

Perekonnaelu sarnaneb mõnikord kiigele. Elu on meeldivam, kui inimesed teisi austavad ja neist hoolivad. Inimesed kogevad valu, kui keegi kasutab oma seisundit või positsiooni perekonnas valitsemiseks, et kontrollida või kohelda teisi kalgilt. Selle nädala õppeaine vaatleb, kuidas satuvad suhted ummikusse ja kuidas annab Jumal oma Sõnas meile ideed, mis aitavad Tema lastel valust paranemiseni jõuda.

Ka usklikel on perekonnaprobleeme

“Ning olles usinad rahusideme kaudu pidama Vaimu antud ühtsust” (Ef 4:3).

Kristlastele kuulub usu läbi suurepärane vaimulik reaalsus: olla asetatud taevalikku olukorda Kristuses (Ef 2:6). Igapäevaelus, oodates Tema taastulekut ja enda äravõtmist patu ligiolekust, võib esineda mõningast pinget, isegi kokkupõrkeid. See on osa inimelust lähedaste suhete osas (Gl 5:17). Vastuolu põhjuseks võivad saada inimeste suuresti erinev meelelaadi, harjumuste, hariduse ja asjadele vaatamise viiside poolest. Perekonnad peaksid leidma mooduse igäihe individuaalsuse austamiseks, olles siiski võimeline tegutsema ja elust rõõmu tundma ühteliidetud grupina. Loomulike kristlike suhete tunnuseks ei ole üksnes vastuolude miinimumis hoidmine, vaid nende ületamine evangeeliumiga harmoneeruva moel.

Kuidas õpetab Piibel Jumala rahvast kohtlema nende seas esile kerkivaid konflikte? Võta kokku Mt 18:15-18; Fl 2:1-16 ja Kl 3:12-15 põhimõtted.

Kristlik armastus ja sallivus võimaldab paljudel perekondadel hakkama saada suurte erinevustega. Teised leiavad endid ebameeldivates olukordades, millised ühtsuse ja rahu säilitamiseks tuleb korrastada. Konfliktile näkku vaatamine võib olla raske; paljud väldivad sellega tegelemist või kohkuvad selle ees tagasi, eitavad selle olemasolu või eemalduvad emotsionaalselt. Teised otsustavad iga hinna eest oma tahtmise saavutada, samal ajal kui paljud lihtsalt annavad rahu huvides järele.

Mõtle tagasi kas isiklikult kogetud või nähtud perekondlikele vastuoludele. Mis need põhjustas? Kuidas oleks võinud need kergemini lahendada? Kuidas oleksid võinud tänases tekstis toodud põhimõtted muuta asja?

Viha selle õigel kohal kogemine

Pühakiri mõistab selgesti hukka vihased hoiakud ja käitumise, mis on purustavad inimestele ja suhetele (1Ms 49:6, 7; L 37:8; Mt 5:22; Gl 5:19-21). Need kuuluvad “vana inimese” juurde, kellest kristlased kutsutakse “lahti riietuma” (Ef 4:31; Kl 3:8-10). Siiski tunnistab Piibel, et ühe emotsioonina on viha osa elust Kristuses (Ef 4:22-27).

Viha kõlab alarmina meie sees, kui nõustutakse ülekohtu või ebaõiglusega või kui on tegemist süütu rõhumisega. Mooses tundis viha Jumala nime ja ürituse kaitseks (2Ms 32:19); Jeesus tundis sama, kui Tema teenistus, hingamispäev ja vigane mees said kõvasüdamelise ükskõiksuse osaliseks usuliste juhtide poolt (Mk 3:1-5). Ülekohus kutsus esile viha Taavetis ja Nehemjas (vt 2Sm 12:5; Ne 5:6). Jaakob armastas Raahelit (1Ms 29:30), kuid sai vihaseks, kui tundis end tema poolt ebaõiglaselt süüditatavat (30:1, 2).

Mida tähendab sinu arvates uskllike jaoks fraas “vihastage, aga ärge tehke pattu” (Ef 4:26, 27).

“Oma vihas ärge tehke pattu” näitab, et vihatunne ja patt ei ole üks ja sama. Viha tundmine iseenesest ei ole patt. Perekonnaliikmed peavad andma üksteisele loa selle emotsiooni tundmiseks ja avaldamiseks ilma süütundeta.

“Ärgu päike loojugu teie vihastumise üle” (Ef 4:26) näitab, et vihaga tuleb viivitamatult tegeleda. Tüliküsimuste lõpplahendus võib aega võtta, kuid viha saab sageli hajutada “rahuliku vastusega” (Õp 15:1). Rahulikud vastused on hoolitsevad vastutoimed, mis tulenevad kuulamisest, inimese aktsepteerimisest ja sügavamate tunnete, nagu hirmu, pettumuse või valu tunnistamisest selle viha algõukena. Viha põhjuse nägemine aitab perekondadel selgitada suhted ja üksteisele lähemale kasvada.

Mõned inimesed kalduvad otsekohe oma viha välja plahvatama; teised hoiavad seda enda sees, kus see pulbitseb ja mädaneb. Milline on sinu isiklik kalduvus ja millised töötused Piiblis aitavad sind oma viha Kristusele sarnasemalt lahustada?

Ängistatud südamed

Mõeldamatu nagu see on, näitab uurimus, et kodu on kõige vägivaldsem koht ühiskonnas. Perevägivald puudutab igat liiki perekondi, kaasa arvatud kristlikud kodud. Vägivald on igat laadi kallaletung — sõnaline või füüsiline, emotsionaalne või seksuaalne, samuti aktiivne või passiivne hooletussejäetus, mis pannakse toime ühe inimese või inimeste poolt kellegi teise vastu perekonnas.

Piibel sisaldab aruandeid perevägivallast, isegi Jumala rahva hulgas. Millised on sinu mõtted ja tunded neid salme lugedes? Miks sinu arvates talletati need lood Pühakirjas?

1Ms 37:17-28 _____

2Sm 13:1-22 _____

2Kn 16:3; 17:17; 21:6 _____

Kuigi tänapäeva inimesed ei põleta oma lapsi tänapäeva ebajumalate altareil, millised on siiski mõned nüüdisaegsed paralleelid samale põhimõttele?

Väärtarvituslik käitumine on teatava inimese teadlik otsus rakendada jõudu ja kontrolli kellegi teise suhtes. See ei ole selgitatav või vabandatav alkoholismi, stressi, seksuaalse iha rahuldamise vajaduse, viha parema reguleerimise vajaduse või ohvri mistahes käitumisega. Ohvrid ei ole vastutavad väärtarvitamise põhjustamises ahistaja poolt. Ahistajad moonutavad ja pööravad pahupidi armastuse, sest “armastus ei tee ligimesele kurja” (Rm 13:10). Professionaalne ravimine võib soodustada muutuse toimumist teatava ahistaja käitumises, kuid üksnes juhul, kui see inimene võtab vastutuse selle käitumise eest ja otsib vastavat abi. Neile, kes avavad end Jumala töotustele, on Tema võimeline tegema enam kui rohkesti, et aidata väärkohtlejail lõpetada ahistamine, kahetseda oma hoiakuid ja käitumist, hüvitada tehtu igal võimalikul moel ja võtta omaks *agape*-armastuse omadused, et parandada nende endi südame ja armastada teisi (vrd. Ef 3:20).

Püüa end asetada kellegi vägivalla poolt traumeeritu asemele. Milliseid tunnustamise, lohutuse ja lootuse sõnu meeldiks sul kuulda? Miks on oluline anda pigem turvatunnet ja hoolitsevat tunnustust kui pakkuda nõuandeid selle kohta, kuidas ahistajaga paremini läbi saada?

Sõna väänamine

Millistega neist väidetest sa nõustud ja millistega mitte? Miks?

* Inimesed, keda väärarvitatakse, peaksid pöörama teise põse.

* Naistel tuleks olla allaheitlikud, hoolimata nende meeste käitumisest nende suhtes.

* Vägivaldne käitumine kas abikaasa või vanema poolt on just see rist, millist mõningail inimestel kanda tuleb.

* Valu, mis meile elus osaks saab, on lõppude lõpuks meile kasuks.

Vägivalla ohvrid kristlikes perekondades vajavad tuge, et leida turvalisust iseendile ja oma lastele ning et rahuldada teiste praktilisi ja emotsionaalseid vajadusi. Koduvägivalla perioodid on suurte vaimulike kriiside ajad. Kus oli Jumal, kui mind kuritarvitati? Kas Jumal karistab mind millegi minu poolt tehtu eest, või üritab anda mulle teatava õppetunni? Mõnikord on nendel sissejuurdunud arvamustel või ahistatuile antavail nõuandeil kalduvus pigem raskendada kui leevendada nende olukorda.

Ükski kristlik põhimõte ei toeta ega õigusta väärkohtlemist. Need, kes oma käitumise kaitsmiseks otsivad Piibli tekste, on süüdi mitte üksnes väärkohtlemises, vaid Jumala Sõna väänamises. Kristus võitles rõhutute eest. Tema Vaim tähendab armastada ja tunnustada, pigem kinnitada ja ehitada teisi üles kui väärarvitada või teisi alla kiskuda. Tema järgijaid õhutatakse parandama neid religioosseid ja kultuurilisi tõekspidamisi, milliseid mõningad võivad väänata ja moonutada, et õigustada või varjata perevägivalda.

Uues Testamendis on näiteid inimestest, kes moonutasid õpetusi selleks, et õigustada nende endi toimimisviisi. Vaata näiteks Mt 12:1-14; Mk 7:6-13. Milliseid tekste Piiblist võiks mõned inimesed väänata, püüdes õigustada nendepoolset väärkohtlemist?

Ohvrid vajavad inimesi, kes on tundlikud ja ettevaatlikud kiirete lahenduste pakkumise ja moraliseerimise suhtes. Väärkoheldud inimesed vajavad abi juurdepääsuks spetsialiseeritud abile. Julgustades ohvreid otsima võimalikku professionaalset abi, teenivad nad neid ühtlasi heasoovlikult ja kaastundlikult, varustades neid rahutuse ajal kindlustundega.

Andeksandmise kingitus

Kristluse südames asub uskumatult imeline mõiste — andeksandmine. See on Jumala kingitus perekondadele, kui südameid ja suhteid on haavatud.

Mida räägivad järgnevad tekstid meile andeksandmise kohta? Mt 18:27; Lk 23:34; Rm 5:6-11; Ef 1:7.

Kristuse Risti kaudu pakutakse andestust isegi enne, kui süüdlane seda palub (Lk 23:34; vrd. Ap 5:31; 13:38; 26:18). Oma armu läbi valmistas Jumal allika, mis on meid pesnud ja kutsub meid tulema, kahetsema ja olema puhas (vrd Rm 2:4). Inimlikult on andeksandmine otsus lahti lasta kätemaksu hävitavast kurjusest. Me meenutame oma haavatud südamele, et Kristus on kannatanud kõigi pattude eest, nii meie omade eest Jumala vastu kui ka teiste pattude eest meie vastu. Siis anname me andeksandmise edasi. Haavatu on nüüd sisemiselt vabastatud, kas haavaja palub andeks või mitte. See aga ei vabasta pahategijat vastutusest, vajadusest kahetseda või kõigist väärast käitumisest tagajärgedest.

Mida räägivad need tekstid meile andeksandmise kohta? 2Kr 7:14; Mt 18:32-35; 1Jh 1:9.

Pane tähele tingimuslikkust neis tekstides. Kui andeksandmine peab lõppkokkuvõttes olema tõhus, peab patustaja-poolselt toimuma kahetsus. Tõelist kahetsust iseloomustavate tunnuste hulka kuulub: haavava käitumise lõpetamine, siira vabanduse esitamine, vastutuse võtmine käitumise ja tehtud kahju eest, hoolitsuse osutamine põhjustatud valu pärast, igal võimalikul moel kahju heastamine ja muutuste tegemine, et hoiduda viga kordamast.

Lepitus ei ole sama mis andeksandmine. Lepituse toimumisel peavad mõlemad osapooled seda soovima ja olema valmis üritama usalduse taasrajamise nimel. Aja jooksul, avameelse suhtlemise ja teineteise vajaduste ja tunnete arvestamise läbi võivad hävitavad suhtlemismallid muutuda. On võimalik viljeleda mõlema vajadusi rahuldava konflikti lahendamise mudelit.

Kuidas julgustab meile Jumala poolt Kristuses osaksaanud andestuse kindlus meid pakkuma andeksandmist pahategijale või esitama väga vajaliku vabanduse?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Apostlite teod”, orig. lk. 304-306; “Andeksandmise mõõt” raamatust “Kristuse tähendamissõnad”, orig. lk. 243-251; *Sons and Daughters of God*, p. 142; TM, p. 100.

Õigustatav meelepaha. “Tõsi küll, on olemas õigustatud meelepaha, isegi Kristuse järelkäijais. Kui nad näevad, et Jumalat teotatakse, Tema teenimist häbistatakse ja süütuid rõhutakse, kerkib hinges õigustatud pahameel. Selline ergust õigustundest ajendatud viha ei ole patt. Kuid need, kes mingil muul põhjusel annavad voli vihale, avavad südame Saatanale. Kui tahame olla kooskõlas taevaga, tuleb hingest kõrvaldada kibedus ja vaen.” — Ellen G. White, “Ajastute igatsus”, lk. 208.

Küsimused aruteluks:

1. Millised mõningad teie ühiskonnas eksisteerivad kultuurilised hoiakud aitavad luua miljö, milles sallitakse perevägivalda?

2. Nendega, kes on nõus (ja ainult teatud sobiva piirini), vestelge selle üle, kuidas nende enda perekond konfliktidega hakkama saab. Mida on nad õppinud isiklikest kogemustest sellest, mis omakorda võiks aidata teisi samasugustes olukordades?

3. Vestelge erinevusest andeksandmise ja mõnikord ekslikult selleks peetu vahel — sallivus, pahategijate vabandamine, süüdistuse allaneelamine või haavava käitumise mõistuspärastamine. Miks on väga oluline olla teadlik erinevusest?

Kokkuvõte: Lähedastes suhetes võib esineda konflikte. Sageli võivad kristlased neid vähendada või nendega toime tulla, rakendades palvemeelselt suhteid puudutavaid Piibli kirjakohti.

10. õppetükk — 4.-10. märts

Usu perekonnad

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Jh 1:12, 13; 3:7; Ap 10:1-28, 34, 35; 1Kr 2:2; 1Ts 5:21, 22; 1Jh 5:1.

Meelespeetav tekst: “Sellepärast ... jookskem kannatlikkusega meile määratud võidujooksmist, vaadates usu alustajale ja täidesaatjale Jeesusele, kes risti kannatas Temale oodatava rõõmu asemel, häbist hoolimata ja on istunud Jumala aujärje paremale käele” (Hb 12:1, 2).

Pilk nädalale: Perekonnad seisavad silmitsi rohkete kultuuriliste pingetega; evangeeliumi vägi võimaldab neil nendele survetele võidukalt vastu astuda.

“Ja seda kuningriigi evangeeliumi peab kuulutatama kogu maailmas tunnistuseks kõigile rahvaile” (Mt 24:14). Meil, kes elame 21. sajandi alguses, on võimalik näha selle ennustuse täitumise protsessi viisil, mis oli võimatu varasematel põlvkondadel. Kui evangeeliumi viiakse uutele maadele, uutesse kultuuridesse, kohtutakse loomulikult erinevate traditsioonide ja tavadega, millistest mõningad võivad väga kenasti sobida Jumala poolt meile antud tõdedega perekonna kohta, kuna teised taas, vastupidi, võivad olla märgatavalt vastuolus nende tõdedega.

Hoolimata kultuurist, millises evangeeliumi kuulutatakse ja elatakse, seatakse kristlikud perekonnad ometi kogu aeg vastamisi kultuuriliste väljakutsetega. Hea sõnum on, et evangeeliumi vägi annab meile valgust, lohutust ja tugevust, et tegelda nende väljakutsetega ning olla usu perekonnad.

Hoida heast kõvasti kinni

Evangeeliumi kõikjale maailma viies kohtavad kristlased erinevaid kultuure ja kombeid, millistest paljud kuuluvad perekonna- ja sotsiaalsuhete valdkonda. Üks olulisi küsimusi kristlastest misjonäride jaoks on see, kuidas peaksid nad suhtuma erinevatesse kultuurinormidesse mitmetes valdkondades, kaasa arvatud perekondlikud suhted, mis neile isiklikult võivad ebameeldivaks osutuda.

Loe Ap 10:1-28, 34, 35. Mida saame siit õppida vajaduse kohta võita meie isiklikud barjäärid ja eelarvamused teiste kultuuridega tegelemisel?

Kristus suri igal pool elava iga inimolendi pattude eest. Paljud inimesed lihtsalt ei tunne veel seda suurepärase tõde. Viia see sõnum nendeni, koos kutsega sellele vastata, on kristlaste misjonitöö. Kuna Jumal ei ole erapoolik, õhutatakse kristlasi kohtlema igaüht austusega ja ausalt, andes neile võimaluse omaks võtta ka neile kuuluv rõõmusõnum.

Milliste tulemusteni jõudsid varased kristlikud misjonärid evangeeliumi kuulutamises teistele kultuuridele? Milline põhimõte järeldub neist tekstidest? Ap 15:19, 20, 28, 29; 1Kr 2:2; 1Ts 5:21, 22.

Kuigi iga kultuur peegeldab selles elavate inimeste langenud seisundit, võivad kultuurid omada ka Pühakirjaga ühtesobivaid uskumusi, kasulikke isegi evangeeliumi üritusele. Eeskujuks on lähedastele perekonna- ja ühiskonnasuhetele omistatav kõrge väärtushinnang paljudes maailma osades. Kristlased saavad ülal hoida ja toetada kõike, mis on hea ning kooskõlas piibellike põhimõtetega.

Samal ajal tuleb Jumala tõesse suhtuda kompromissitult. Kiriku ajalugu näitab kahjuks, et kompromiss ja mugandumine kultuuridega on võimaldanud teatud kokkulapituid pseudokristlikel uskumustel poseerida tõelise kristlusena. Saatan väidab end olevat selle maailma jumala ja külvab segadust, kuid Jeesus on lunastanud selle maailma ning Tema Vaim juhatab Tema järgijad kõrgesse tõtte (Jh 16:13).

Kui palju sinu usust on kujundatud kultuuritausta poolt ja kui palju on piibellikku tõde? Kuidas saad sa õppida neid kahte eristama? Ole valmis vestlema selle üle klassis.

Kultuuri mõju perekonnale

“Sest ma tean temast, et ta käsib oma poegi ja järeltulevat sugu hoida Jehoova teed ning teha, mis õige ja kohus, et Jehoova võiks anda Aabrahamile, mis ta temale on töötanud” (1Ms 18:19).

Kuigi perekonnad võivad esineda erinevates vormides, on need ühiskonna ehituskivid; seega on paljud erinevate ühiskondade erisugused kultuurilised tunnusjooned seotud perekonnaga. Näiteks, ühes muistses kultuuris peeti inimese kohuseks süüa oma surnud vanemate surnukeha; ühes teises pidi teatavat pruuti ihkav mees tooma tolle isale lunaraha vastassuguharu kuivatatud peadest. Isegi nüüdisajal varieeruvad suuresti arvamused suhtumises lastesse, kurameerimisse, lahutusse, abielusse, vanematesse jne. Levitades oma sõnumit neile erinevatele kultuuridele, tuleb meil õppida, mil moel suhtuda neisse selliselt, et minemata kompromissile meie uskumustega, ei põhjusta me asjatuid probleeme. Samal ajal tuleb meil olla väga teadlik just eriti sellest, millised kultuurimõjud puudutavad konkreetselt meie perekondi.

**Kuidas mõjutas kultuur perekonnaelu järgnevates näidetes?
Milliseid põhimõtteid saame õppida neist eeskujudest?**

1Ms 16:1-3 _____

1Ms 35:1-4 _____

Esra 10 _____

1Kn 11:1 _____

Mitte keegi meist ei ela vaakumis; kõiki meid ja meie perekondi mõjutab kultuur, milles me elame. Meie vastutus kristlastena on elada oma kultuurimiljões parimal moel, hoides seda, mis on kooskõlas meie usuga, vältides nii palju kui võimalik seda, mis on sellega vastuolus.

Millised seigad sinu kultuuriruumis on kasuks perekonnaelule kooskõlas Piibliga? Millised ei ole? Kuidas saad sa kõige paremini kohandada oma usu kultuuriga, ilma olulise tähtsusega tõdede osas kompromissi loomata?

Toetades perekondi muutuste aegadel

Muutus on teatav vältimatu, segadust põhjustav sündmus perekonnas, kellegi kultuuritaustale vaatamata. Mõned muutused on seotud eluringi ennustatava läbimisega. Sageli on muutus ootamatu nagu surm, õnnetused, sõjad, haigused, perekonna kolimine või ebaõnnestumised teenistuskäigus. Paljud perekonnad on silmitsi majanduslike ja sotsiaalsete muutustega nende ühiskondades ja riikides. Teised muutused on otseses seoses kultuuriga.

Allpool on mõned näited suurtest, isegi traumaatilistest muutustest inimeste seas. Aseta end kujutluses nende seisukorda. Kuidas mõjutasid need muutused nende perekonnaelu? Millise mehhanismi käivitaksid, et aidata hakkama saada? Kuidas võinuks sina erinevalt reageerida?

Aabraham, Saara ja Lott (1Ms 12:1-5) _____

Hadassa (Ester 2:7-9) _____

Taaniel, Hananja, Miisael ja Asarja (Tn 1:1-21) _____

Muutusega kaasneb kaotuse kogemus ja mure ebakindlusest lähituleviku suhtes. Olenevalt teatud perekonna võimele muutustega kohaneda, saavad need kogemused panna inimesi liikuma uutele kasvamise tasanditele ja vaimuliku asjade kõrgemale hindamisele, või võivad need viia stressi ja rahutuseni. Saatan kasutab muutuste poolt põhjustatud katkestusi, lootes sisestada kahtlust ja usaldamatust Jumala suhtes. Jumala Sõna töötused, perekondade ja sõprade nõuanded ning veendumus, et nende elu on Jumala kätes, aitasid paljusid usukangelasi-kangelannasid edukalt toime tulla elu otsustavate murrangutega.

Kui tunned kedagi (või tervet perekonda), kes seisab silmitsi mingi traumaatilise muutusega, tee otstarbekal moel midagi, et anda neile mõnesugust abi ja julgustust.

Esimese põlvkonna usu suunas

Milline usukriis arenes Iisraelis pärast Joosua ja temataoliste surma? Km 2:7-13.

Uuringud selle kohta, kuidas sellistes organisatsioonides nagu kogudused antakse väärtusi ja uskumusi edasi järgnevatele põlvkondadele, näitab, et asutajad omavad väga kõrge pühendumise taseme uskumuste suhtes. Nemad olid need, kes nende eest esmalt võitlesid. Ühe või kahe põlvkonna piirides kaotavad paljud silmist väärtuste taga olevad põhimõtted. Nad võivad organisatsiooniga kaasa minna, kuid sageli harjumusest. Järgnevates põlvkondades kalduvad harjumused kristalliseeruma traditsioonideks. Asutajate vaimustust enam ei ole.

On öeldud, et Jumalal pole lapselapsi, on ainult lapsed. Mida see sinu arvates tähendab? Vt ka Jh 1:12.13; 3:7; 1Jh 5:1.

Üldine lähenemine väärtuste edasiandmisele kristluse paljude põlvkondade kaudu on olnud ealt vanemate jaoks lihtsalt noorematele rääkimine, mida nad usuvad. Selle teada saamine, mida kellegi vanemad usuvad või mida usub kogudus, ei ole siiski isiklik usk. Olla kristlane tähendab rohkemat kui kuulumist teatud ajalugu ja õpetust omavasse organisatsiooni. Tõeline usk ei ole midagi geneetilist, ei ole endastmõistetavalt edasiantav ühelt põlvkonnalt teisele. Igapähe on tarvis tunda Kristust isiklikult. Kogudus tervikuna ja eriti vanemad peaksid tegema kõik, mida suudavad, et luua miljö, mis paneb noored inimesed soovima teha see õige otsus, kuid lõpuks päästetakse või kaotatakse teatav põlvkond evangeeliumile ühe inimese kaupa.

Joe, tulles välja ateismist, ühines Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudusega täiskasvanuna peale jõulist pöördumise kogemust. Ta abiellus adventistiga ja omas teatud arvu lapsi, kelled nad muidugi kasvasid üles usus. Ühel päeval, mõeldes oma laste vaimulikule olukorrale, ütles ta: “Oo, kui mu lastel oleks vaid see kogemus, mis oli minul!” Kui sina oleksid seal olnud, mida oleks sul olnud talle öelda?

Kahekümne esimese sajandi käskjalad

Oma populaarses Piibli parafraseeritud tõlkes “Sõnum” kasutab Eugene Peterson sõna “sõnum” piibelliku sõna “evangeelium” asemel kõikjal, kus see sõna esineb. Evangeelium Jeesusest on tõepoolest see sõnum, mida maailmas tänapäeval üha vajatakse. Kristlikke perekondi õhutatakse seda koos kogema ja jagama, mistahes kultuuris nad elavad.

**Kuidas summeeriksid sa selle sõnumi järgmiste tekstide abil?
Mt 28:5-7; Jh 3:16; Rm 1:16, 17; 1Kr 2:2; 2Kr 5:18-21.**

Varaseim sõnum, mille jüngrid kõikjale kandsid, rääkis Jeesuse ülestõusmisest. Tänapäeva kristlikud perekonnad ühinevad käskjalgade pikaks riviks, kuulutades: “Ta on üles tõusnud, nagu Ta ütles” (Mt 28:7). Tema ülestõusmise reaalsus muudab usutavaks kõik muu, mida Jeesus ütles Iseenese kohta, Jumala ja Tema armastuse kohta patuste suhtes, andeksandmise kohta ja igavese elu kindluse kohta usu läbi Temasse.

Evangeeliumist vaimustatud. Pühakiri võimaldab pilguheite evangeeliumi laiaulatuslikust mõjust Jeesuse varajaste järelkäijate elule. Nad avasid oma kodud Piibli uurimiseks; nad palvetasid ja sõid üheskoos, jagasid raha ja vahendeid, hoolitsesid üksteise eest. Terved pered võtsid sõnumi vastu. Olid nad äkki täiuslikud inimesed? Ei. Kas nende seas oli mõningaid konflikte ja ebakõla? Jah. Kuid need Kristuse järelkäijad olid erilised veel mingil moel. Nad tunnistasid oma vajadust Jumala ja üksteise järele. Nad pidasid esmatähtsaks üksteist ja kooskõla kodus ja koguduses, püüdes täita Jeesuse ülempreesterlikku palvet (Jh 17:20-23). Nad tunnistasid kindlusega üksteisele ja uskmatautele, riskides isegi eluga oma tõekspidamiste pärast.

Nii peab see olema ka meiega. Isegi käesoleval, jumalike asjade suhtes sapisel ajal, kuulatakse ära inimesed, kes on millestki vaimustatud. Vaim igatseb täita inimsüdamed vaimustusega evangeeliumi suhtes. Kui hea sõnum muutub meie südames tõepoolest sama heaks kui see on Sõnas, toimub selle jagamine sundimatult ja takistamatult.

Milliseid muutusi tuleks teostada sinu isiklikus perekonnas, et see oleks parem meile antud sõnumi kuulutaja.

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, peatükk “Baabülioni õukonnas” raamatust “Prohvetid ja kuningad”, orig. lk. 479-490; Gospel Workers, pp. 325-332; peatükk “Rõõm Issandas” raamatust “Tee Kristuse juurde”.

Jumal ei ole erapoolik. “Kristuse usk tõstab selle vastuvõtja mõtete ja tegude kõrgemale tasandile, esitades samal ajal kogu inimkonda Jumala armastuse samaväärsete objektidena, olles lunastatud Tema Poja ohvri läbi. Jeesuse jalge ees kohtuvad rikas ja vaene, haritud ja harimatu, mõtlemata klassivahedele või ilmalikule väljapaistvusele. Kõik maised vahetegemised unustatakse, kui me vaatame üles Temale, kelle meie patud on läbi pistnud.

Tema kui taevas ülistatu enesesalgamine, alandumine ja piiritu kaastunne teeb häbi inimlikule uhkusele, enesest lugupidamisele ja sotsiaalsetele kastidele. Puhas, rüvetamatu usk kuulutab neid taevase päritoluga põhimõtteid, viies üksiolemisse kõik, kes on tõe läbi pühitsetud. Kõik kohtuvad verrega ostetud inimestena, ühtviisi sõltuvaina Temast, kes on ostnud nad Jumalale.” — Ellen G. White, *Gospel Workers*, p. 330.

Küsimused aruteluks:

1. Vestelge oma vastuste üle pühapäevases osas.
2. Millised põhimõtted Ellen White'i tsitaadist tekitaksid rakendamisel põhjaliku pöörde meie perekondade elus?
3. Kui hästi on teie kogudus toime tulnud noorema põlvkonna usklike kasvatamisega? Mida saate klassina teha, et aidata kogudust selle olulise ülesande teostamisel?

Kokkuvõte: Varaseimad evangelistid mõistsid, et Jumal ei ole inimeste suhtes erapoolik. Evangeelium kuulub kõigile ja iga kultuur peab seda kuulma nii vabana ja mittekoormatuna kui võimalik nende kandjate kultuuri barjääridest. Hea sõnum toob kaasa radikaalse muutuse, töötades strateegiliselt, kuid kindlalt üksikisikute ja perekondade südames.

11. õppetükk — 11. - 17. märts

Mida on nad näinud su kodus?

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Js 38; 39; 58:6, 7, 10-12; 1Kr 7:12-15; Hb 6:12; 13:7; 1Pt 3:1, 2; 3Jh 11.

Meelespeetav tekst: “Teie aga olete “valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandrahvas, et te kuulutaksite Tema aulisi tegusid, kes teid on kutsunud pimedusest oma imelise valguse juurde” (1Pt 2:9).

Pilk nädalale: Kristlaste kodune elu võib olla võimas vahend evangeeliumi kuulutamiseks.

Sissejuhatus. Saadikud Babülooniast tulid Juuda kuningas Hiskija juurde, et kuulda otsesest allikast tema imepärasest tervenemisest. Hiskija võttis need külalised rõõmuga vastu ja korraldas neile ringkäigu, näidates neile oma relvakambrit ja suuri varandusi. Kui nad lahkunud olid, tuli prohvet Jesaja ja esitas kuningale läbitungiva küsimuse: “Mida nad su kojas nägid?” (Js 39:4).

Milline küsimus! Oleta, et see oleks esitatud meile. Mida on inimesed näinud meie kodus? Mida on näinud taevased inglid? Mida keegi näeb, kui uksest sisse astub? Mislaadi vaim on tuntav meie elupaigas? Kas seal lõhnab palve järele? Kas elab seal lahkus, suuremeelsus, armastus? Kas mõtleb keegi su kodust lahkudes, et selles kodus on Jeesus?

Pühendagem oma kodune elu Temale ja taotletem juhtimist, selleks et meie kodud võiksid tuua au Jumalale.

Õppides ühe kuninga väärsammust

Vaata üle aruanne Hiskija tervenemisest ja Babüloonia saadikute külaskäigust 2Aj 32:25, 31; Js 38; 39.

Pühakiri osutab, et saadikud olid huvitatud kuningas Hiskija imestusväärsest tervenemisest. Hiskija näib aga vaikivat oma tervenemise kogemusest. Ta ei rõhutanud seika, mis võinuks avada nende küsitlevate saadikute südamed teadmisele tõelisest Jumalast. Millises rabavas kontrastis seisab tema tänulikkus tervendamise eest 38. peatükis ja tema vaikimine selle üle 39. peatükis!

Jumal jättis tema, et teda proovile panna. See riigivisiit oli ülimalt tähendusrikas sündmus, ometi puudub aruanne Hiskijast otsimas selle kohta erilist juhtimist palves või prohvetitelt või preestritelt. Ka Jumal ei sekkunud. Üksi, pealtvaatajateta, vaimulike nõuandjatega konsulteerimata, näis Jumala tegutsemine tema enda ja tema rahva elus tal meelest taanduvat. Ajaloolase kavatsus 2Aj 32:31 kirja pannes võis olla näidata, kui kergesti võidakse Jumala õnnistust endastmõistetavaks pidada ja kui kalduvad on Tema armu vastuvõtjad muutuma enesekindlaks.

Järgnevad mõningad õppetunnid ustavuse kohta kodusel elul, millised võivad olla järeldatud Hiskija kogemusest. Milliseid teisi oskad sellest järeldada?

* Iga külaskäik kristlaste kodusse on inimestele võimaluseks kohtuda Kristuse järelkäijatega.

* Vähesed külalised on tahtlikud avameelseks vestluseks vaimulike asjade üle. Kristlastel tuleb leida mõistlikke ja sobivaid mooduseid rõõmusõnumi jagamiseks.

* Kristlasi ei õhutata näitama oma materiaalsel heaolu või saavutusi, kuigi nad võivad tunnista need Jumala õnnistuseks.

Neid õhutatakse “kuulutama Tema aulisi tegusid, kes teid on kutsunud pimedusest oma imelise valguse juurde” (1Pt 2:9), või, kui kasutada Hiskija kogemust sümbolina, kuulutama, et nad olid suremas, kuid Kristus on nad tervendanud; nad olid surnud pattudes ja Kristus äratas nad üles ja asetas nad taevalikku olukorda (Ef 2:4-6).

Kuidas oled sina võimeline kasutama oma kodu teistele kuulutamiseks? Kuidas võiksid sa oma usku Kristusesse otsustavamalt jagada su kodu külalistega?

Perekond esmalt

Meie püüetest jagada evangeeliumi saavad kõige loomulikumalt kõigepealt osa meie perekonnaliikmed. Ei ole sellest tähtsamat misjonipõldu.

Millised järeldused saame teha Jh 1:40-42 usu jagamise kohta kodus? Vt ka 5Ms 6:6, 7; Ru 1:14-18.

Entusiastlik avaldus. Andreas läks kaugemale lihtsalt teatamisest; ta korraldas oma vennale Siimonale kohtumise Jeesusega. Innukas jutustamine Jeesusest ja esitlemine Temale isiklikult — milline lihtne retsept evangeeliumi jagamiseks sugulastele oma kodus! Peale esitlemist tõmbus Andreas tagasi. Alates sellest hetkest tekkis Jeesuse ja Peetruse isiklik suhe.

Laste aitamine usuni. Lastest võidakse kodus sageli üle vaadata evangeeliumi jagamise sobivate osasaajatena. Vanemad eeldavad ekslikult, et lapsed lihtsalt imavad endasse perekonna vaimulikkuse. Seda ei tule aga pidada endastmõistetavaks. Kuigi lapsed ja noored inimesed õpivad nende silme ees toimuvast, on samuti tõsi, et need Issanda perekonna nooremad liikmed vajavad individuaalset tähelepanu ja võimalust saada isiklikult Tema juurde juhitud. 5. Moosese 6. peatükk rõhutab eriti seda punkti. Tähelepanu tuleb pöörata usulise kasvatuse kõige tõhusamaile mooduseile. Kodus tuleb ergutada isikliku ja perekondliku kummardamise korrapäraseid vaimulikke harjumusi. Tuleb eraldada aega ja rakendada tõsiseid jõupingutusi laste ja noorte heaks.

Mida saame õppida Noomi evangelistlikest jõupingutustest? Ru 1:8-22.

Rutt nägi Noomit kõige sügavama madalseisu hetkedel: kui ta püüdis oma miniad ära saata ja kui ta Jumala suhtes masendununa uuesti oma kaotusi loendas (Ru 1:15, 20, 21). Väljendusrikkamat tunnistust kui Ruti oma pole võimalik esitada, et näidata, et noor võib kohtuda ja siduda end täiusliku Jumalaga, isegi juhitud Tema juurde ebatäiusliku vanema poolt.

Kuidas mõjutab arusaam kodust kõige tähtsama misjonipõlluna sinu hoiakut sinuga koos elavate inimeste suhtes? Koostage perekonnana loend erilistest jõupingutustest, milliseid teie perekond saab teha, et juhtida päästmata sugulasi Kristuse juurde.

Võitev rahu

Milline nõuanne on Uues Testamendis usu tõttu lagunenud abielude jaoks? 1Kr 7:12-15; 1Pt 3:12.

Kristliku partnerina olemise õnnistus. 1. Kirjas korintlastele vastab Paulus pöördunute murele, et abielu jätkamine uskmatu abikaasaga võiks olla vastumeelne Jumalale või rüvetada neid endid ja nende lapsi. See pole nii, ütleb Paulus. Ta selgitab, et abielu püha seisund ja selle intiimsuhted peavad jätkuma peale ühe poole pöördumist. Ühe kristlasest partneri olemasolu pühitseb teise partneri ja abielupaari lapsed. Sõna “pühitseb” tuleb mõista selliselt, et uskmatud abikaasad puutuvad kokku armu õnnistustega, elades koos oma kristliku abikaasaga.

Kuigi südantlõhestav, kuid uskmatu partner võib otsustada abielu lõpetada. Ehkki tagajärjed on tõsised, on armuline korraldus meie Jumalalt — kes alati austab inimese vabadust otsustada — lasta tal minna. Usklik pool ei ole niisugustes olukordades seotud (1Kr 7:15 põhjal).

Kutsutud elama rahu. Jumala Sõna selge eelistus on, et hoolimata vaimulikult jagunenud kodu väljakutsetest, on võimalik leida abinõu Kristuse rahu valitsemiseks selles. See lootus tähendab hoida abielu tervena, et anda tunnistuse evangeeliumi võidust keset raskusi ja hoolitseda partneri mugavuse eest, kellega usklik on üks liha, kuigi too on uskmatu.

Millised võiksid olla abikaasa vastutuse piirid uskmatu partneri suhtes?

Südameheadus, kõikumatu truudus, malbe teenimine ja rõõmsaimeline tunnistus uskliku abikaasa poolt loob suurima tõenäosuse mittekristlasest abikaasa võitmiseks (vrd Ef 5:21). Kuigi abikaasa suhtub uskmatusse partnerisse kristliku alistumisega, on esmane truudusekohustus alati Kristuse suhtes. Ustavus Jumala nõuetele ei kohusta siiski abikaasat kannatama halvasti kohtlemist vägivaldse partneri poolt.

Kas teie koguduses kannatab keegi uskmatu abikaasa tõttu? Kui nii, millisel praktilisel moel võiksite kuidagi aidata?

Perekonna elu on jagamise jaoks

Järgnevates salmides jälgi, kuidas kasutab Uus Testament sõnu “järgima” või “matkima”. Mida räägivad need meile kristlaseks saamise ja kristlasena kasvamise kohta? Mida need sinu arvates räägivad kujundamise ja tunnistamise suhtest? 1Kr 4:16; Ef 5:1; 1Ts 1:6; Hb 6:12; 13:7; 3Jh 11.

Uue Testamendi rõhuasetus jäljendamisele tunnistab kujundamise tähtsat rolli õppimise protsessis. Inimesed kalduvat muutuma sarnaseks nende vaatlusobjektidele. See põhimõte sobib suhete kohta üldiselt ja eriliselt kodus, kus jälgimine on tavaline. Seal jäljendavad lapsed oma vanemaid öde-vendi; abielupooled jäljendavad sageli teineteist. See käsitus annab teatud olulise võtme, kuidas abielupaarid ja perekonnad saavad kristliku tunnistuse teistele abielupaaridele ja perekondadele edasi anda.

Seltskondliku mõju jõud. Me anname tunnistuse oma kodust, kui anname teistele võimalusi jälgida meid ja kui oma kodus jagame mitmel moel kogemusi. Paljudel lihtsalt puudub igasugune hea eeskuju järgimiseks abielu- või perekonnasuhete osas. Meie kodudes võivad nad näha, kuidas Jeesuse Vaim asja muudab. “Seltskondlik mõju”, kirjutas Ellen White, “on imeline jõud. Me saame seda soovi korral kasutada abinõuna, et aidata meid ümbritsevaid inimesi.” — MH 354.

Kui abielupaarid kutsuvad teisi paare jagama endiga mingit sööma- aega, osadust, uurima koos Piiblit või jälgivad koos mingit abielulise kasvamise programmi, näevad külastajad teatud mudelit. Vastastikune jagamine, kinnitamine, seltsimine, vastuolude lahendamine ja lahkkelide korrastamine tunnistab perekondlikust elust Kristuses.

Selle taustal — mille suhtes tuleb meil alati valvel olla? Jr 17:9; Jh 2:25; Rm 3:23.

Järgi usklikke, kes järgivad Kristust. Kõik inimeeskujud on puudustega; ka kristliku kodu tunnistus ei ole absoluutselt täiuslik. Uue Testamendi arusaam jäljendamisest on kutse üksikisikuile jäljendada usklikke, kes järgivad Kristust. Mõte on selles, et inimene haarab kinni kristlikust usust, kui ta näeb seda demonstreerituna teiste elus, kes on sama inimlikud ja ekslikud nagu nemadki.

Kuidas saaksid muuta oma kodu paremaks eeskujuks kristliku tunnistamise jaoks?

Nakatava sõbralikkuse keskused

Võrdle Piibli viiteid külalislahkusele tegelike juhtumitega mõningates mainitavates Piibli perekondades. Js 58:6, 7, 10-12; Rm 12:13; 1Pt 4:9. Pange tähele osutatud külalislahkuse detaile.

Aabraham ja Saara (1Ms 18:1-8). _____

Rebeka ja tema perekond (1Ms 24:15-20; 31-33). _____

Sakkeus (Lk 19:1-9). _____

Külalislahkus rahuldab teise inimese põhilised vajadused puhkuse, toidu ja kaaslaste osas. See on käegakatsutav väljendus isetust armastusest. Jeesus omistas külalislahkusele teoloogilise tähenduse, kui Ta õpetas, et näljaste toitmine ja januste jootmine on Tema teenimiseks tehtud teod (Mt 25:34-40). Kellegi kodu kasutamine teenimiseks võib ulatuda lihtsalt naabritega söögiaja jagamisest kuni radikaalse külalislahkuseni, laenates ühe toa väärkohtlemise ohvrile. See võib hõlmata lihtsat sõbralikkust, võimalust pakkuda palvetamist kellegagi koos, või Piibli uurimist. Tõeline külalislahkus lähtub nende südameist, keda on puudutanud Jumala armastus ja kes soovivad väljendada oma armastust sõnades ja tegudes.

Perekonnad kaebavad vahel, et neil puuduvad võimalused, aeg või energia külalislahkuse osutamiseks. Teised tunnevad end saamatute, oskamatuena ja ebakindlana tuttavatest piiridest kaugemale ulatumiseks, selleks et läbi käia uskmatega. Mõned soovivad vältida komplikatsioone, mis võivad nende jaoks esile kerkida teiste olukordadega tegelemisel. Paljud tänapäeva perekonnad ajavad segi külalislahkuse ja meelelahutuse pakkumise.

Kuidas peegeldab sinu kodune elu su isiklikku vaimulikku olukorda?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, raamatust “Adventkodu”, orig. lk. 35-39; 348-352; “Suure arsti jälgedes”, orig. lk. 349-355; peatükk “Saadikud Babülooniast” raamatust “Prohvetid ja kuningad”, orig. lk. 340-348.

Kodu jõud evangeliseerimises. “Kaugelt jõulisem kui mingi jutlus on inimese südamele ja elule tõelise kodu mõju. ...

Meie mõjupiirkond võib tunduda kitsas, meie võimed väikesed, meie võimalused vähesed, meie saavutused piiratud; siiski kuuluvad meile imelised võimalused meie endi kodude ustava kasutamise kaudu.” — MH 352, 355.

Küsimusi aruteluks:

1. Küsige, kas teie klassis on keegi, kelle otsuse tegemiseks Kristuse kasuks aitas kaasa kellegi kodu mõju. Vestelge selle üle, mis nimelt jättis sellise mõju. Mida saab kogu klass sellest kogemusest õppida?

2. Millisel praktilisel moel saate teie klassina teenida teatavat perekonda, kus üks abikaasadest on uskmatu?

3. Vestelge mõningate pingete üle kodus, mis töötavad usu vastu. Kirjutage loend mõningaist neist tegureist; siis kirjutage nende kõrvale võimalikud lahendused.

Kokkuvõte: Kristlaste eraelu on tunnistamise abinõu lastele, uskmatale abikaasale, teistele sugulastele ja külalistele. Kuna usu jagamine kodus ei pruugi alati olla nii täielik kui keegi sooviks või et see lõpeks sugulaste ja külaliste pöördumisega, püüavad ebatäiuslikud perekonnad näidata teed täiusliku Päästjani. Päästja nimel väljendatud südamliku külalislahkuse kaudu juhivad nad armu kuningriiki kõiki, kelle elu nad puudutavad.

12. õppetükk — 18. - 24. märts

Südamete pöördumine lõpuajal

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 1Kn 16:29-17:24; Ml 3:23, 24; Mt 3:2; Mt 11:14, 15; 17:10; 1Kn 18:20-45.

Meelespeetav tekst: “Vaata, ma läkitan teile prohvet Eelija, enne kui tuleb Jehoova päev, suur ja kardetav! Ja tema pöörab vanemate südamed jälle laste poole ja laste südamed vanemate poole, et ma ei peaks tulema ja lööma maad needusega “ (Ml 3:23, 24).

Pilk nädalale: Vana Testamendi lõpusalmides ennustatakse Eelija poolt enne Issanda päeva teostatavat südameid pööravat tööd.

Sissejuhatas. Üks poiss jooksis kodust minema. Aastaid ühegi sõnumita temalt, said vanemad postkaardi. Ta oli tulemas sinna kanti ja soovis neid näha. “Ma sõidan meie majast mööda rongiga”, kirjutas ta. “Kui minu tulek on vastuvõetav, riputage tarale üks valge taskurätik — siis väljun järgmises peatuses. Kui rätikut ei ole, jätkan ma sõitu.”

Kui rong tema poisipõlve kodu poole vuhises, küsis ta endalt, kas võiks seal taskurätik olla? Lõpuks tuli nähtavale tara, üleni kaetud taskurättide, käterätikute, voodilinate ja padjapüüridega, mis rippusid mitte üksnes taral, vaid ka põõsastel ja puudel — ütlemas TERE TULEMAST KOJU!

Tuum peaks olema ilmselge.

Prohvetikuulutus pöördunud südametest

Võrdle ennustust Eelija tulekust Uue Testamendi osutustega sellele sündmusele. Ml 3:23, 24; Mt 11:14, 15; 17:10; Mk 6:15; Lk 1:17.

Malakia päevil saabus Jumala kutse rahvale: “Pöörduge tagasi minu juurde, siis ma pöördun teie juurde.” Sellele anti ülbe vastuse: “Kuidas me peaksime pöörduma?” (Ml 3:7). Pettunud prohvet kuulutas, et antakse veel edasine võimalus taaselustumiseks. Tuletades meelde Eelija poolt alustatud südameid uuendavat reformi (1Kn 18:37), ennustas Malakia tema uuesti tulekut, et pöörata “vanemate südamed jälle laste poole ja laste südamed vanemate poole” (Ml 3:24).

Teatava juudi traditsiooni kohaselt pidi Eelija ilmuma isiklikult Messia elkäijana (vrd Mt 17:10; Mk 6:15). Ent Uus Testament esitab Ristija Johannese selle prohvetikuulutuse täitumisenä (Mt 11:14, 15; Lk 1:17).

Mida tähendab sinu meelest fraas “pöörata südamed”?

Sellele tekstile on mitmeid võimalikke rakendusi: See viitab Iisraeli rahva lepitamisele Issandaga. Jumal kui Isa (Js 63:16) on pöördunud oma vihast oma laste suhtes (Mi 7:18, 19) ja kutsus neid tagasi pöörduma enda juurde (Js 44:22; Ml 3:7). See viitab hilisemate põlvkondade taasühendatusele oma ustavate eellastega lepingu uuendamise kaudu. Prohvetlik üleskutse Jumala rahvale järgida patriarhide usku kõlas Vanas Testamendis korduvalt. Selle maa kestmine õnnistatud elupaigana sõltus otseselt ustavusest lepingule (5Ms 4:29-31). See viitab perekondlike suhete taastamisele ja uuendamisele. Vanema-lapse suhted on tegelik väljendus lepingulisest ustavusest Jumalale. Siin on nii vanemate kui laste kohustuste täitmine läbi põimunud ka maa püsiva pärimisega ja Jumala õnnistusega (Õp 2:21).

Milline on ühendus taastatud suhete vahel Jumalaga ja taastatud suhete vahel meie perekondades? Miks peab üks teisele eelnema?

Perekonna taasühinemine

Baali kummardamise sissetoomine Iisraeli Iisebeli, kuningas Ahabi siidonlasest naise poolt kiirendas selle rahva moraalset allakäiku. Jumala õpetused, mis tõstsid kõrgele abielu, perekonna ja seksuaalsuse, varjutati selliste tavade poolt nagu verepilastus, prostitutsioon ja teised seksuaalsed perverssused. Sellele võitlusväljale kummardamise küsimuses astus Eelija, kelle nimi – Jehoova-on-mu-Jumal – juba iseenesest oli väljakutse Baalile.

Milline Eelija kogemus sidus teda paganlike uskumuste kummutamise ja uue elu toomisega perekondadele? 1Kn 16:29-17:24; vrd Lk 4:25, 26.

Eelijast sai pärast maale põuaneeduse kuulutamist jälitav mees. Jumal varjas teda ebatõenäolises paigas — vaese lesknaise juures, kes elas Siidoni Sareptas, Iisebeli kodulinna lähedal. Eelija tervitas leske kibeda proovilepanekuga: kasutada oma viimased riismed süütepeergudest, õlist ja jahust Eelija toitmiseks ning enda tuleviku suhtes usaldada Jumalat. Naise usk sai legendaarseks. Jeesus Ise mainis teda hiljem tunnustavalt (Lk 4:26). Kui tema õli ja jahu ei lõppenud, hakkas naine Jehoova olemust rohkem mõistma. Siis aga, kurvastuseks, haigestus tema ainuke poeg ja suri. Väljendades Eelijale oma südamevalu, kajastas ta end ümbritsevat religiooni, moonutatud uskumusi, millised nüüd Iisraeli kuristikku kiskusid ja mille kohaselt kellegi patt võis nõuda ohvriks lapse (1Kn 17:18; vrd Jr 19:5; Mi 6:7).

Millist mõju avaldas foiniikia lese vaimulikule kogemusele poja tagasisaamine? 1Kn 17:24. Mida saame õppida tema kommentaaridest?

Ema reageering ilmutab Eelija sõnumi mõju. Usk Jumalasse ja tema Sõnasse tärkab südames, kui Tema väe läbi taastatakse elu ja perekond taas ühendatakse. Tänapäeval võivad paljud nõustuda kuulutatud doktriinidega, kuid on oma vaimulikus kogemuses leiged. Kui aga Jumala Sõna tõdesid isiklikult kogetakse ning kodustes suhetes toimub taaselustumine ja taastamine, tuleb südamesse jõuliselt kindel veendumus.

Milliseid mõningaid perekonna taasühinemisi sina üha ootad? Millised Jumala töötused, mille külge sa klammerdud, annavad sulle lootuse selleks taasühinemiseks?

Südamete pöördumine altari juures

Loe 1Kn 18:20-45. Kirjuta joontele, mida olulist kogu see episood puudutab. Kuigi taust on täiesti erinev, kuidas saab selles loos esinevaid põhimõtteid kohaldada perekonnaelule?

Karmeli mäel igatses Eelija lepingu uuendamist oma rahva poolt, tagasipöördumist nende isade usu juurde, mis pidi tooma paranemise nende elule, kodudele ja maale.

Õhtuse ohvri aeg. Pärast paganlike preestrite ohvritoomise ebaõnnestumist tuli Eelija kord. Ta oli mõtlik. See aeg päevast pööras tähelepanu pühamu teenistuses ilmutatud Jumala lunastusplaanile (vrd 2Ms 29:41). Kutse “astuge minu juurde” (1Kn 18:30) meenutab meile patuseid kutsuvat Päästjat (vrd Mt 11:28). Vanemad, kes on valusalt puudutatud ühe lapse isemeelsusest, võivad olla kindlad, et Jumal armastab teda sama ustavalt nagu Ta armastas iisraellasi. Jumal tegutseb lakkamatult, et tõmmata isemeelseid enda juurde.

Eelija fokuseerimine Jehoova altarile leiab oma vaste meie ajal, mil Jeesus ja Tema päästev arm perekondades kõrgele tõstetakse. Perekondlik kummardamine on võimalus rääkida Temaga palves, rääkida Temast üksteisele, võtta uuesti Temalt vastu päästmise vaba and ja anda oma südamele aega mõtiskleda Tema õpetuste üle.

Vastus, mida Eelija ootas, pidi märku andma, et Jumal oli võtnud nad tagasi Iseendale. 1Kn 18:37 ütleb, “et see rahvas saaks teada..., et Sina pöörad tagasi nende südamed.” Meie ei saa pöörata oma südameid Jumala poole; meie saame ainult vastata Tema armule ja seda Ta heldekäeliselt annab.

Kõikehävitev tuli langes — mitte süüdlaste peale, vaid ohvri peale, viidates ettepoole Jeesusele, kes “tehti patuks meie eest, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees” (2Kr 5:21). Tunnistus ja kiitus purskus rahva huulilt. Kuna Baali preestrid ei vastanud Jumala kutsele, hukati nad. Siis lõpetasid värskendavad vihmahood maal olnud needuse.

Millises seisukorras on sinu kodune altar? Millisel erilisel moel saad sa taastada altari oma kodus, kui see tõesti mingit taastamist vajab?

Südamete pöördumine Jordani ääres

Kõrvuti Gabrieli ennustusega (Lk 1:17) ja Jeesuse väitega, et tema ongi ennustatud Eelija (Mt 11:14; 17:12.13), kinnitasid evangeeliumide kirjutajad, et Ristija Johannes oli see “sõnumitooja”, kes pidi valmistama tee Issanda eel (Mt 11:10; Mk 1:2; Lk 7:27; vrd Ml 3:1).

Pane tähele Johannese sõnumi peamiseid aspekte. Kuidas oli tema sõnum üks “südant pööravate” hulgast? Mt 3:2, 8; 14:4; Mk 1:4; Lk 3:3, 8, 9, 11, 13, 14.

Nagu põllumees, kes künnab kõva pinnast, et valmistada seda seemne vastuvõtmiseks, mõistis Johannes patu hukka ja õhutas patuseid meeleparandusele. Inimolemus on selline, et ilma enese vaatluseta, ilma enese tõelisest olukorrast teadlikuks saamata, ei tunta mingit vajadust millegi parema järele. Tema sõnum pööras inimesed Jumala nõudmiste pühaduse poole ja nende vajaduse suunas Tema täiusliku õiguse järele. Siiras meelepandus on alati alandlik ja otsib Jumalalt abi käitumise muutmiseks. Paljastades nende pealiskaudse, enesekeskse silmakirjalikkuse, kes väitsid Aabrahami olevat nende isa, püüdis ta avada nende isade usu sügavama tähenduse.

Kuidas valmistas Ristija Johannese sõnum teed Jeesusele? Jh 1:35-37; 3:27-30.

Johannesele oli näidatud, et Jeesus oli Jumala Tall. Kui ta Jeesust sellena tutvustas (Jh 1:29, 36), pööras ta sõna otseses mõttes inimesed Issanda poole. Andreas ja teine Johannese jüngeritest, Johannes, evangeeliumi kirjutaja, kes kirjutas ka aruande sellest päevast, lahkus Ristija Johannese kõrvalt ja sai esimeseks Jeesuse jüngriks. Eelija sõnum ei viita üksnes meeleparanduse vajadusele; see osutab ka sellele Ühele, kes päästab patust; see kutsub esile vaimustuse Tema suhtes ja juhib inimesi Tema juurde.

Kui Ristija Johannes astuks sisse sinu koju, mida ta sinu arvates sulle ütleks?

Südamete pöördumine lõpupäevil

Meie kui adventistid näeme iseendid teatud mõttes Ristija Johannese rollis. Uuenduse ja meelesparanduse sõnumitooja püüdis valmistada teed Jeesuse esimesele tulekule; meie kui liikumine mõistame iseendid tegemas sedasama Teise Tuleku eel.

Loe palvemeelselt Lk 1:17. Mil moel sisaldavad need sõnad meie sõnumi?

Taevane Isa on pööranud oma laste südamed tagasi Iseenda poole ja samas ka üksteise poole Kristuse Risti kaudu. Eelija sõnum püüab veenda perekondi uskuma seda uskumatult head sõnumit (2Kr 5:18-21; vrd Ef 2:11-18) ning olema armuga täidetud rahvas, sest Tema Vaim valmistab neis armastuse lõikuse.

Maailm vajab meeleheitlikult isetu hoolimise demonstratsiooni, kehtvat teenimist ja vankumatut pühendumist Jumalale. Jumala armu läbi saavad kristlikud perekonnad anda sellise demonstratsiooni. Siiski tuleb meil mees pidada, et sõnum, mis meil on maailma jaoks, on ka meie endi jaoks. Me oleme jõuetud jagama seda sõnumit teistega seni, kuni evangeeliumi, üksmeele, armastuse, eneseohverduse põhimõtted pole muutunud nähtavaks meie endi hulgas, eriti meie oma perekondades. Ei piisa paljuütlevatest jutlustest, loogikast ja piibellikest esitustest – maailm peab nägema kuulutust meie elus, eriti meie perekondade elus, meelesparandust, pöördunud südameid, armastust ja pühendumist, millest me jutlustame. Just nagu Ristija Johannes omas väge, mis muutis elusid ja tegi tema jutlustamise tõhusaks, saame meiegi teha sedasama Jumala armu läbi, kuid ainult selle määrani, kuivõrd oleme nõus koostööks.

Me oleme Jeesuse läbi osa taevasest perekonnast (Ef 3:15). Nii et kas me oleme perekond ühest või enamatest liikmetest, kutsutakse meid olema Jumala tunnistajad, keda me väidame teenivat – ja miski ei saa muuta meie tunnistust tõhusamaks, kui näidata maailmale, milline saab olla evangeeliumi väe läbi üks perekond, selle suurusel hoolimata.

Mida saad sa teha, et näidata sinu kõige lähedasemaile, kas otseselt perekonnale või kellelegi teisele, et sa neid armastad ja neist hoolid?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, peatükk “Karmel” raamatust “Prohvetid ja kuningad”, orig. lk. 143-154; peatükk “Hääl kõrbes” raamatust “Ajastute igatsus”, orig. lk. 97-108.

Sõnum, et valmistada üks rahvas. “Meie sõnum peab olema sama otsene, nagu oli Johannese oma. Ta noomis kuningaid nende ülekohtu suhtes. Vaatamata ohule oma elus, ei lubanud ta iial tõel raugeda oma huulil. Meie töö sellel ajastul peab olema tehtud sama ustavalt.” — E. G. White'i kommentaar, 4 BC 1184.

Küsimused aruteluks:

1. Vestelge klassis Eelija sõnumi tähtsuse üle teie koguduse jaoks. Mida saate te teha, et aidata oma kogudusel mõista seda sõnumit ja oma rolli selle levitamisel?

2. Laske neil, kes on nõus, jagada klassiga nende isiklikku kogemust nende “südame pöördumisest”. Millised muutused tulid esile? Millise erinevuse tõi see kogemus nende ja nende perekondade ellu?

3. Kui me mõistame iseendid Ristija Johannese rollis, mida peaksime me ootama meile juhtuvat? Milline on endastmõistetav sõnum selles vastuses?

4. Koostage klassis üks lõik, teatud laadi perekonna põhimõtete deklaratsioon, mis paremini avab piibelliku mõiste perekonna kohta. Olge valmis jagama seda terve kogudusega.

Kokkuvõte: Üleskutse uskuda Jumalasse ja võtta vastu Tema lepitav armuevangelium levib tänapäeval, just enne Kristuse taastulekut. Positiivne vastus sellele rõõmusõnumile kindlustab ainsana maapealsete laste sidemed taevase Isaga, samuti vanemate ja laste sidemed üksteisega.